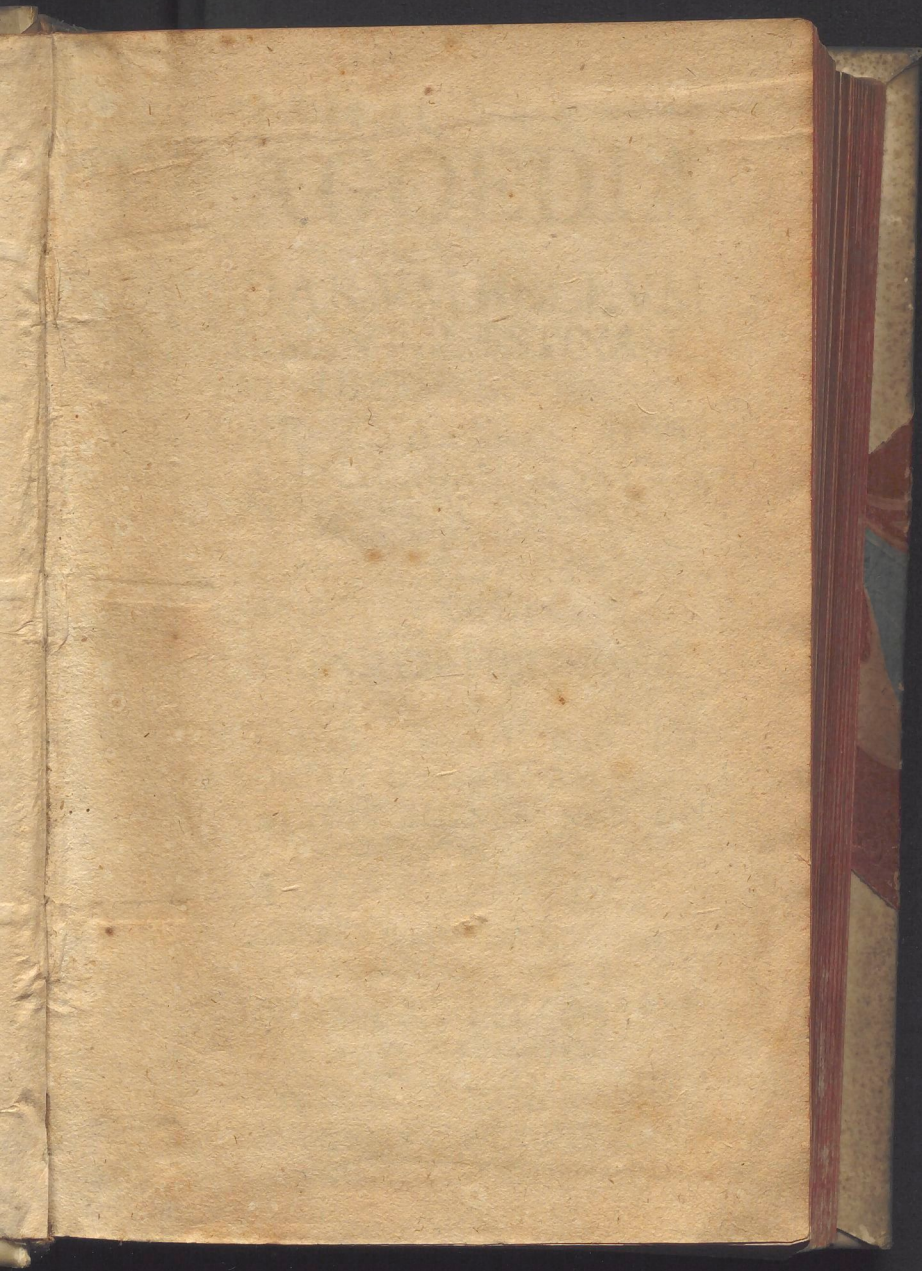

Zsch AI.3 Dkt

1-10

A. 1. 3.

5
MICHÆ ET NACHVMI
LIBELLI XX.
HEBRAICO-GRÆCO
ORE

PRO AMPLISSIMO GRÆCÆ
LINGVÆ VSV

IN HEBRAICÆ LINGVÆ INDOLE
AC INTEGRÀ SIGNIFICANDI VIRTUTE
EXPRIMENDA AC COGNO-
SCENDA

PRO PRÆSENTI PVBLICA INTER LITE-
RATOS QVÆSTIONE

DE GRÆCÆ LINGVÆ LVCE
IN CALIGINE HEBRAICA

IN GRATIAM
CL. HALLENSIVM PHILOSOPHI

AD DESIDERIA ILLIVS IMPLENDA

IN ACADEMIA JVLIA

A. MDCCXXVI. MENSE MAJO
PVBLICE RECENSITI

AB

HERMANNO von der Hardt,

ACAD. JVL. SEN. ET PRÆPOS. MARIB.

HELMSTADII,
TYPIS PAVLI DIETERICI SCHNORRII.
ACAD. TYPOGR.

Placuit cl. Hallensium philosopho disputare de lingua græcæ commodis in fontes hebraicos, pro lingua hebraicæ agnita obscuritate, quæ extranea expetat subsidia. Perplacet & mihi cl. Viri studium, veri indagine. Novissime proinde, velut prodromi loco, detegere libuit *fabulam vulgi, de confusione linguarum in turri babilonica*, historia, in tabulis mosaïcis Gen. X. obvia, ex chronologiæ & historiæ fundo demonstrata; quod tota illa res spectet ad Nebucadnezaris & Belsazaris facinus magnum, Babylonem lateribus & bitumine muniendi, molibus vastissimis, donec Cyrus babilonicum imperium everteret & perfici oris ac juris esse juberet. Quando ergo nullum in turri est vestigium ordinis & genealogiæ linguarum, quæ prior, quæ posterior, his, illis dialectis; manifestum interim hebraicam pro sua caligine lucem ex alio expectare ore, res redit in experientiam, quæ lingua majorem hebraicæ opem ferat. In græco largissimo flumine nos visi deprehendisse copiam, quæ gustum hebraicæ linguæ propinet dulcissimum. Exemplis novis demonstrari id poscit cl. Hallensium philosophus: Dabimus, ad satietatem. Damus nunc *Micham & Nachumum* totos, ex publicis nostris in hac academia Julia

lia lectionibus, auditorio attento & frequen-
 ti, hoc ipso mense, quas hodie absolvimus.
 Consultum visum, ex publicis illis disserta-
 tionibus uberioribus hic perbreves nonnul-
 las parenthesi in versione latina injicere notu-
 las, pro sensu auctoris sacri, in tanta veteris
 stili brevitate, distinctius cognoscendo. In-
 tegram recensionem suo dabimus tempo-
 re. Judicent viri docti, nec plebejis fa-
 scinati præjudiciis. Jus omnibus saluum,
 latine reddendi hebraicos libellos, quod est
 philologi munus; quidni par jus, & græ-
 ce vertendi, pro luce majore & usu locu-
 pletiore. Fruentur aliquando, quin & æ-
 mulabuntur cultu solertiore, operamque or-
 nabunt, peritiores, quin & qui nunc hare-
 ant tantisper, deamabunt. Nuper da-
 mnabatur, græcos auctores externos esse ad-
 sciscendos ad græcum novi testamentum sti-
 lum integrius cognoscendum; Nunc cele-
 bratur ab iisdem, publice, cum applausu,
 multis pereruditis monumentis in illam rem
 editis. Rugæ primæ ferendæ, cum imbre,
 donec cælum arrideat sudum, probo erudi-
 torum judicio. Toto tandem codice he-
 braico sic græco ore loquente, os hebraicum
 babyloniam ridebit turrim, sua perspicuita-
 te peramœnum, arridentibus prophetis, sua
 luce gavisis. *Scr. in acad. Jul. a. 1726. d. 28.*
maji.

Voluminis Michæ libelli XIII.

HEBRÆO - GRÆCO ORE,

ut hebraica græcis exprimantur curate
in fontium lucem.

Inscriptio voluminis, Cap. I, I. pro illustranda libellorum chronologia. A. 1726.

Maji die 6. luna.

ΠΡΟΦΕΤΑΔΕΜΕΝΟΝ ὑΠΑΡΧΟΝΤΟΣ, ὅσοντες ἐγενήθη πρὸς Μίχαν, τὸν τῆς Μωρέσχετ γὰρ, (Ταμνης,) ἐφ' ἡμέραις ἰωταίμ, ἀχὰς, καὶ ἐξέχισ, ἀρχόντων ἰσδα, ὅσοντες προσγίνωσκεν ὑπὲρ σαμαρείας καὶ ἰεροσολύμων. *Verbum dei, (multis libellis,) quod factum est (multis annis) ad Micham, qui ex Moreschet Gat (Thamna, in fundo Ephraimitico, in finibus Judææ; quæ alias dicta Timnat cheres aut Timnat Serach, quod est Thamna sub Emmaunte, quæ Beth Schemesch. Vnde Romanorum ævo inter ceteras ditio Thamnica apud Josephum celebris. Vbi Josuæ monumentum. Et Simfonis negotiis clarus locus.) diebus Jotami, Achasi, & Hiskia, regum judæ (Pekachi & Hofæ ben Ela, in Israël) quod præagivit (tot libris & annis) de Samaria & hierosolyma. (utriusque excidio propinquo per Assyrios & Babylonios. Qui vidit tristissima utriusque regni fata, bella Pekachi in Achasum, & Tiglat pilestheris horrendam invasionem in israëlem, dein Salmanassar in Samariam, cum totius regni Israëliti excidio, ut & Sancheribi arma in Judam.)*

Libel-

Libellus I. die 7. maji martis. Cap. 1, 2-9. Ul-
timo Jotami anno, ingruente bello Pekachi & Da-
mascenorum in Judam.

Cap. I, 2. Αἰδάνεθε ἄνθρωποι, ὅλοι ἐκεῖνοι. πρόσθε
χέρετε καὶ πλήρωμα αὐτῆς, ἐπεὶ ἐστὶν δυνάστης ὑ-
παρχῶν ἐφ' ὑμᾶς εἰς συζάτην, δυνάστης μετὰ βασι-
λικῆς ἀγιστείας αὐτῆς. *Audite populi, omnes illi, at-
tende terra & plenitudo ejus, siquidem est dominus
deus contra vos testis, dominus e palatio cultus
sui.* (excitanda tempestate bellica.)

V. 3. καὶ μὲν ἔν, ὑπάρχων ἐξήσει μετὰ χωρήμα-
τος αὐτῆς, ὅς καταίρει ἢ τείβει ὑπὲρ βενδοῶν χέρεσθ.
*Imo, Deus prodit ex loco suo, qui descendit (in
tempestate) & incedit super clivos terra:* (ful-
minibus, imagine belli:)

V. 4. Ὅπως μαλάσσονται τὰ ὄρη ὑποκάτω αὐτῆς,
καὶ τὰ μύχια διακόπτωνται, καθότι τὸ κρηωτὸν ἔμ-
προθεν τῆ πυρσῆς, καθότι ναίματα καταρρέομενα
ἐπὶ χαράδρα, *ut molliantur (in cineres dissol-
vantur per incendia) montes (arces, silvæ,)
sub illo, (fulminante,) & valles findantur:* (im-
brium rivis in tempestate inundentur infe-
riora) *ut ceratum coram igne, ut aqua, fusæ
torrente.*

V. 5. Ἀπ' ἀσεβείας Ἰακώβος ὄλον τσοῦτο, καὶ ἀπ'
ἀδικημάτων οἴκου Ἰσραὴλ. Τίνος μὲν ἀσεβεία Ἰακώ-
βος; ἀλλ' ἔχι Σαμαρείας; Τίνος μὲν θωμοὶ Ἰερουσαλῆμ;
ἀλλ' ἔχι Ἱεροσολυμῶν; *ob improbitatem Jacobi to-
ritium hoc, ob peccata domus Israël. Cujus est im-
probitas Jacobi? (causa mali.) annon Samaria?
(in regno Israëlitico.)cujus sunt altaria (fana) Ju-
dææ? annon hierosolymorum? (in regno judaico.)*

v. 6. Διότι θηματίσω Σαμαρείαν εἰς γῆν τῆς πεδιάδος, εἰς φυτεύματα ἡμερίδος, καὶ κορθῶν εἰς τὸν ὄγκον πέτρων αὐτῆς, καὶ ὑποσημάτα αὐτῆς ἀποκαλύψω. *Quare redigam Samariam (per Assyrios) in terram agri, in plantas vineæ, coaceruabo in molem lapides ejus, et fundamenta ejus (solo æquata Samariæ) detegam.*

v. 7. Πάνυ ὅλα πλάσματα αὐτῆς καταγήσονται, καὶ πηλικά ἀναθήματα αὐτῆς ἐκπυριδιήσονται τῷ πυρσῶ. *Prorsus omnia sculptilia ejus (idola) confringentur, et omnia donaria ejus (pro idolis in fanis) conflagrabit igne (per Assyrios,) καὶ ὅλα σεβάσματα αὐτῆς θηματίσω ἐξερήμωσιν, et omnes diuos ejus (idolorum imagines) vertam in desolationem. ὅτι μετὰ μνήσας ἀναισχύντες ἐπίκαστε, διότι ποτὶ μνήσασιν ἀναισχύντες ἐπίστραφήσονται. Quia ex dono (donis) inuerecundæ (cultus idololatriæ) collegit, (Samaria,) ideo ad minus inuerecundæ reuertentur (ad familia Assyriorum fana delata.)*

v. 8. Ὑπὲρ τοσούτους δυσπενθεῶ δὴ, καὶ ὀλολύζω δὴ, κελευθεῖω δὴ ἄσολος καὶ ἔρημος, πείσσω πένθος καθότι οἱ θῶνες, καὶ λύπην καθότι θυγατέρες ἀλκυόνος. *Propterea lugeo sane, et desleo, incedo non amictus et nudus; facio planctum ut thoes, et luctum ut pulli alcedinis.*

v. 9. Ἦκεν, νοσηρὰ αἰκίαις αὐτῆς. Ἦκεν ἑαδίσει ἔς τὴν Ἰερουσαλήμ, ἀφικνεῖται ἔς τὴν θυρίδα δήμας, ἐπὶ ἱεροσόλυμα. *Certe agra est plagis suis. (Samaria per Assyrios.) Certe venit (Samariæ plaga, simili per Assyrios fato) ad judæam, pervenit ad portam populi mei, usque ad hierosolymam.*

Libel-

Libellus II. maji die 9. jovis. Cap. I, 10-16

Anno primo Achaf, inter Pekachi arma in
judam.

v. 10. οἱ ἐπὶ Γίττης λίαν κόπτεσθε, τῷ κλαῦσαι
λίαν κλάουσατε. ἢ ἐπὶ τόπῳ τῆς Ἀφεριμαῖς ψαφαρία
καταπλάσσεσθε. Qui in Gat Rimmon, (Rama, su-
pra Joppen,) valde plangite, plorando valde plo-
rate. Civitas Apha, (Apherema, Josepho, jux-
ta Lyddam,) pulvere te consperge. (præ luctu,
in bello Pekachi & Rezin in judam.)

v. 11. Πορεύεσθε παρ' ὑμῖν ἐποικισθεῖσα ἐν Σαριφαία
ἀνασσευμένη αἰχμῶν. Μηδὸλως ἐξίτω ἐποικισθεῖ-
σα ἐν Ἀζώτῳ. Πένθος τίπερ τῆς Λύδδης καταλαβέτω
ἀφ' ὑμῶν ἐνθυμίας αὐτῆς. Incede apud vos, civitas
Sariphaa, (Αφροδίσιον, Betdagon, hodie Ser-
phend, alias Ecron, κυθηρεία, templum vene-
nis, juxta Ramam) resecta pudendis, (captivita-
te.) Ne prodeat (præ luctu in bello) civitas A-
otus, (quæ alio sono Ἰησὺν, & Zaanan, &
Gimza.) Luctus loci Lydda tollat a vobis læti-
tiam ejus, (in bello illo.)

v. 12. Καὶ μὴν ἀλγείτω περὶ ἐνθυμίας ἐποικισθεῖ-
σα ἐκ Κρωμμυῶν, ὅτι κατήης πονηρὸν μεθ' ὑπάρ-
χοντος πρὸς θυρίδα ἱεροσολύμων. Quin doleat pro-
pter tranquillitatem civitas Crommyon, (juxta A-
scalon,) quia descendit malum a deo (bello Israë-
litarum & Damascenorum in Judam) ad por-
tam hierosolymorum, (pro scopo hostium.)

v. 13. Ἀρροττετὸν δίφρον πρὸς τὸν τροχιάδα, ἐπ-
οικισθεῖσα ἐν λαχείση. Πρώτιστον ἀδικήματα αὐτῆ
εἰς τὴν θυγατέρα ζιῶνος. ὅτι ἐπὶ σὲ ἐκομίσθησαν
ἀσε-

αἰσθήματα Ἰσραὴλ. *Junge currum* (conspiratione cum urbe **בִּירְמָהְרָבָה**, quæ **בְּרָחָה** Gazæorum, supra Gazam,) equo, (& cum urbe Gaza, quæ dicta **סוּסֵי הַצָּרְחָה** civitas Lachisa, (quæ alio sono **סוּסֵי הַצָּרְחָה** & **סוּסֵי הַצָּרְחָה**, *άλώπικες*, vulpes, quibus usus civibus Simfon in bello.) *Primum scelus illa fuit*, (Lachisa, conspirando quondam in necem Amaziæ regis judæ. Ita & nunc conspiraret cum aliis urbibus, aufit, in perniciem regni judæ, rege Achas,) *in filiam Zionis. Quia in te* (Lachisa) *deprehensa sunt flagitia israhælis*, (qualia parricidia in israhæle frequentia, regibus castis.)

v. 14. Ἄλλα γὰρ ἀναδίδοτε εὐλογίαν πρὸς Μαρέσχα γὰρ, (Θάμνην,) *δομοὶ τῆς ἀχσιβ εἰς ψεύτην, πρὸς ἀρχοντας Ἰσραὴλ. Quare mittite* (exprobrantis affectu, Lachisa,) *copias* (conspirando cum israhælitis in perniciem Judæ,) *ad Thamnam* (in tribu Ephraim, regno israhælitico.) *Domus* (oppidani) *Achsiabæ* (urbis, quæ & Cefib, Bezek, Bozkat, Socho, Cofeba, in Juda sub hierosolymis) *in mendacem* (evadat, proditione,) *pro regibus israhælis* (contra Judam.)

v. 15. Ἔτι κατέργαζόμενος, αἰβοῖ! παράσοι, ἐποιήθησα ἐν Μαρέσα. ἔσε ἀδολλάμνη προβαίνει δόξα Ἰσραὴλ. *Adhuc expugnator, eheu! tibi*, (bello Pekachi) *o civitas Marefa*. (haud longe ab Eleutheropoli, ad austrum) *Ad Adollam* (prope Asecam, versus hierosolymam) *progredditur pompa* (exercitus) *israhælis*, (rege Pecacho.)

v. 16. Φαλάκρωσον σε καὶ ἕξε, ὑπὲρ παίδων ἡδονῶν

ων σγ, εμενε Φαλακρότητα σγ, καθότι η όρνις,
 ότι ήχμαλωτίσθησαν μη είναι αμφι σε. *Deglabrata te*
 & *detonde te* (capillis in luctu, Juda) propter
filios tuos suavissimos, (a Pechacho captos & ca-
 piendos,) *dilata calvitiam tuam, ut avis*, (pro-
 fus detondendo) *quia abierunt (liberi) quo mi-
 nus existant apud te. (exules.)*

Libellus III. Cap. II, 1-5. maji die 9. jovis.
Circa annum quartum regis Achas, bello finito, jugo
Assyriaco per Tiglat Pileserem israeli imposto. Hosea
ben Ela tyranno, qui Pecachum in caena occidit,
parricida.

Cap. II. v. 1. Ουαι κατασκευαζόμενοι πόνον, και
 επιτελέσχι πονηρόν υπέρ ευνασηρίων αυτών, ώς α
 υπ αίθερα τς άγχαύεσ προάξωσιν αυτό, ότι έση
 απλώς και εκεινεσ. *Va molientibus.* (Hosea ben
 Ela, parricidæ, cum parricidii sociis) *arumnam,*
 (caedem regis Pekachi,) & *machinantibus ma-
 lum in suis lectis,* (lectisterniis in cænaculo re-
 gis Pecachi, inter epulas,) *ut circa lucem matu-
 tinam illud perficiant, quia stat plane penes illos.*

v. 2. Και επιθυμῶσι πεδιάδας, και συλεύεσσι, και
 δόμεσ, και ανίχσσι, και καταδυναστεύεσσι κύριον και
 δόμεον αυτς, και άρσένα και κληρονομίαν αυτς.
*Qui (parricidæ) concupiscunt agros (Pekachi &
 magnatum) & domos, & auferunt, & vi suppri-
 munt herum (Pekachum) & domum ejus (regi-
 am, familiam,) & virum (viros, Pecachi con-
 vivas, principes) & hereditatem ejus (eorum,
 caforum.)*

v. 3. Αλλά γυν, είνα μαστρεῖ υπάερχων. ηνι έ-

Α 5

γώνη

γῶνῃ καλασκευάζομαι ὑπὲρ Ἰῆς συγγενείας τοσαύτης πονηρῶν, ὡς ἀρα ἐδόλωσ μεταστήσετε ἐξομιάθει Φα υγγας ὑμῶν, καὶ ἐδόλωσ κελευθεῖσθε ἐν ὑπερμενεία. ἦκεν τροπή πονηρὰ αὐτῇ. Propterea (propter illa parricidia) sic dicit deus: Ecce ego maior contra hanc familiam (Hoseæ ben Ela) malum (exitium,) quando non subtrahetis inde colla vestra, neque incedetis superbe. Certe tempus malum erit illud.

v. 4. Ὑπὸ τὴν ἡμέραν τοιαύτην ἀνιζεται ὑπὲρ ὑμῶν σύμβολον, καὶ νηνιάτος, νύννος, νινυριθῆσεται. Μαρτυρήσει. τῷ σκεδάσει ἐσκεδάσαμεν, λαχμόνδημας μείρει. εὐγε, μεταστέθει ἐμοὶ! ἀντισρόφα πεδιάδας ἡμῶν λαγγάνει. Sub illud tempus (exitii Hoseæ ben Ela, parricidæ) ænigmatically pronunciat (tragicus poëta) de vobis parabolam, ὅ νενία, lamentum, flebiliter canetur. Dicit: (tragicus talis:) Prorsus vastati sumus (Samaritæ & regno deletis,) Sortem populi mei dividit (Asfyrus, Salmanassar,) Ah! Subtrahit mihi! Adversario nostro (gentibus alienigenis) agros nostros tribuit, (ex damascene in Samaritin ductis novis colonis, imprimis ex valle Damascena Cutha.)

v. 5. Ἀλλὰ γῆν, ἐδόλωσ ἔσαισι ἐξελάων πλετώνην ἐπὶ κληρονομίαν ἐπὶ ἐκκλησία ὑπάρχοντος. Proinde non erit tibi (Hoseæ ben Ela) jacens funem pro hereditaria sorte, in cætu dei (in populo israelitico.)

Libellus

*Libellus IV. Cap. II, 6-13. maji d. 9. jovis.
Vel 14. annis post priorem, anno fere secundo Hiskia, in reformationis Hiskia, per Israël denuntiata, repudium apud Israëlitas, cum nuncio exitii Samaria & regni.*

v. 6. Πάματα μαντεύεσθε! μαντεύεσθωσαν ἄν, μηδὲ μαντεύεσθωσαν ὑπὲρ τῶν τηλικῶν ἑδὸλως συντυχῆσαι τὸ τῶν ἐλέγχων. *Ne vaticinamini!* (prophetae, Micha, alii, contra Samariam) *Vaticinentur sane, non vaticinentur de talibus.* (edito Hofeæ ben Ela.) *Ne corripiat* (illos Hiskia nuncios) *ignominia.*

v. 7. ὁ χρηματιθεὶς δόμος ἱακώβ! ἢ ἐσμεν ἡμεῖς ἄρα ὑπάρχοντος; εἰ μὴν τηλικαῦτα ἀποτελέσματα αὐτῆ; ἀλλ' ἐχὶ πεφραδμένα μὲ σπεδάξῃσι; Μετὰ τῷ ὁρθεῖ κελευθεῖ. *O, qui diceris domus Jacobi!* (Israël) *Num minor est spiritus dei?* (ad servandum, pro Hiskia promisso, ut quondam in proavo Jacobo?) *Num talia opera ejus?* (dei, qui non præstaret promissa.) *Annon verba mea favent?* (prospera vehunt.) *Cum recto* (rectis, emendatis, pro voto Hiskia) *incedit,* (juvat.)

v. 8. Αὐτὰρ τῷ μπαλιν δῆμος μὲ εἰς ἀπεχθῆ ἀνεκμιόδη. Ἐμπαλιν εὐλοισματος ὄρας σπαδίξτε, μετὰ τῶν πορευομένων πεποιθότως, ἀποσρόφον πολέμῃ. *Sed novissime* (sub Menachemo, Pekachja, Pekach, persecutione in Israëlitas, in Judam ad sacra pergentes, ita & nunc sub Hofeæ ben Ela) *populus meus* (Israël) *more hostis insurrexit.* *Quod est e regione vestis, (interioris) pallium,*

lium, exiitis (spolio israëliticorum virorum ad sacra judaica tendentium) *illis, qui iter* (hierosolymam ad sacra) *faciunt confidenter, alieni a bello.*

V. 9. Γυναικας δήμῳ μὲ ἀποχωρίζετε, μετὰ δόματα^ς ἡδονῶν αὐτῆς, μὴ εἶναι παρ' ὀλίγοις αὐτῆς: καταλαμβάνετε ἀδρότητα μὲ εἰς ἡλικίαν. *Uxores populi mei* (si judaica sacra invitant) *divortio dimittitis* (jussu sacra invitant) *ex domo voluptatis suae* (ex familia) *Ab infantibus ejus* (talis femina ob religionem repudiatæ) *tollitis honorem meum in seculum* (justam educationis curam).

V. 10. Κομῆτε καὶ ἐξαλλάττετε, ὅτι εἰδὼς τοσῶτο ἡ ἀνοχή, διάπερ ἀτιμίας, ἢ χαλέπτει, ἢ πρὸς χαλιπότητι συναμορροσθῆ. *Surgite & abite* (in exilium) *quia hac non est requies, propter impuritatem* (idololatriam) *quæ perdit acerbitate acerrima* (hostibus sævis).

V. 11. Ἀλλ' εἶπερ ἄρσῃν παρακολοθεῖ ἄνερα, καὶ ψευδαγορία ψεύδεται. Μαντεύσομαι σοι ὑπὲρ τῶν οἴνων, καὶ ὑπὲρ τῆς σικέρας, πάνυ ἐστὶ μαντεύομενος δήμῳ τοσῶτος. *Si vir seletatur ventum*, (inania oracula venditat, de prosperitate populi ex idolis,) *falsa oratione mentitur*, (dicens :) *Vaticinabor tibi* (regno judaico) *de vitiis & de cerevisia*, (de fœcunditate) *prorsus est vates populi mei*, (pro voto gentis & regni, sine belli & exitii metu).

V. 12. Ἐπισυνάγων επισυνάξω, ὡς Ἰακώβ, ὄλονσε, πυκάζων πυκάζω παριστάμενον Ἰσραὴλ. Κατὰ τὸ αὐτὸ θηματισω ἐκείνου καθότι γόνου πρασιάς, ὡς
θρέμ-

Ἰερέμια μεταξὺ τῶν δευφάκτων αὐτῶν, ἢ κοιμῶσι ἐν αὐτοῖς ἀνδρῶσι. *Omnino congregabo* (pro jactantia pseudoprophetarum, de flore Israël, quiete publica; sed contrario verborum sensu, congregandus totus Israël, ut grex ovium, ad exilium.) *o Jacob, totum te, conveham omnino reliquum Israël: simul ponam illum ut fœtum accubitus, ut gregem in medio ovilis sui, ubi cubant sine homine.*

V. 13. Μολήσει ὁ ὕβρις ἐμπροσθεν αὐτῶν. Ἐξυβρίσῃσι καὶ ἐκπορεύσονται. Θυγίς, καὶ ἐξείσονται διάπτερ αὐτῆς, καὶ διαπορεύσεται ἀρχὼν αὐτῶν ἐμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ὑπάρχων ἐπὶ πρῶτῳ αὐτῶν. *Ibit violentus* (Salmanassar) *ante illos* (in exilium trahendos.) *Exsuperabunt* ὅ *emigrabunt*, (exules.) *Porta* (Samarix, patebit) ὅ *exibunt*, & *ibit rex eorum* (Hosea ben Ela) *ante illos*, (captivos,) ὅ *deus* (vindex) *in fronte eorum*, (abire jubens.)

Libellus V. Cap. III, 1-4. maji d. 13. lunæ.
Anno circiter septimo Hiskia, regno Israëlítico jam extincto, Samaria deleta, in fori corruptionem in externa religionis judaica puritate.

Cap. III. v. 1. Πόρρω χερματίζω. Αἰδάνεθε νῦν ἀγεῖοι Ἰακώβ, καὶ κατασημαίνοντες δόμους Ἰσραήλ. Ἄλλ' ἔχει πρὸς ὑμᾶς, εἶδεναι τὴν θέμις α; Porro dico: (regno Israëlítico jam nullo, solo judaico tantisper superstite, nomine Israël.) *Audite nunc* (pro similibus impendentibus fati,) *optimates Jacobi, & duces domus Israël. Annon vestrum est, nosse jus?*

v. 2. Νεμισῶντες εὐθύι, καὶ ἀγαπῶντες ποιη-
 ρόν, σκολύπτοντες δερὰν αὐτῶν, καὶ κρέας αὐτῶν,
 μὴ εἶναι ὑπὲρ ὀστέων αὐτῶν. *Odistis integrum (inte-
 gros viros) & amatis pravum, detrahitis pellem
 eorum, & carnem eorum ab ossibus illorum.*

v. 3. Ὡς ἀρα ἔν τρώγῃσι κρέας δήμῳ μῆ, καὶ δο-
 ρὰν αὐτῶν, μὴ εἶναι ὑπὲρ αὐτῶν, σπαδίξῃσι, καὶ τὰ
 ὀσέα αὐτῶν καταψήξῃσι, καὶ ἀπορήσῃσι, κα-
 θὼς περ ἐπὶ τῇ χυτρίδι, καὶ ὡς σάερα μελαζὺ χαλ-
 κείῃ, *Quoniam ergo devorant carnem populi mei,
 & pellem eorum detrahunt, & ossa eorum contun-
 dunt, & dirvellunt velut in olla, & ut carnem in
 abeno,*

v. 4. Ἐφεξῆς κρεῖξῃσι πρὸς ὑπάρχοντα, αὐτὰρ
 ἔδολως ἀπαντησεὶ αὐτοῖς, καὶ ἀποσρέψει πρὸσω-
 πον αὐτῶ μετ' αὐτῶν, ἐπὶ τῇ τροπῇ τῆσδε, κα-
 θὼς περ ἐπονηρεῦσαν πολιτεύματιν αὐτῶν. *dein-
 cept clamabunt (in pari judae exitio) ad de-
 um, sed non respondebit illis, & avertet faciem
 suam ab illis, tempore tali, prout impie egerunt suis
 factis.*

*Libellus VI. Cap. III, 5-8. maji d. 13. lune.
 Anno septimo vel octavo Hiskia, in pbeudopro-
 phetas, qui assentarentur foro, inuectivis in
 Micha minas.*

Cap. III. v. 5. Εἶκα χρηματίζει ὑπάρχων ὑπὲρ
 τῶν προφητῶν, τῶν ἀπατάντων τὸν δῆμον μῆ, τῶν
 κνίζοντων σούχοις αὐτῶν, οἱ προσαγγέλλῃσι γα-
 λημισμὸν, καὶ ὅσπερ ἔδολως συναιδάναται πρὸς ἔ-
 πος αὐτῶν, πανυ καθορίζῃσι ὑπὲρ αὐτῶ πόλεμον.
Ita

Ita pronunciat deus de prophetis, seducentibus populum meum (vanis publica prosperitatis auguriis,) qui rodunt (Micham, ceterosque, tristitia praesagientes fata, Esaiam, aliosque) dentibus suis, (scriptis aculeatis) qui pollicentur prosperitatem: Et qui non consentit, ad verbum ipsorum, plane instruunt contra illum bellum.

v. 6. Ἄλλα γέν, δαίλη ὑμῖν, μηδεμία πρέγνωσις, καὶ σκοτώσει ὑμᾶς, μηδὲν χερσμοδεῖν, καὶ καταβήσεται ὁ ἀκάμας ὑπὲρ τῶν προφητῶν, καὶ χρωματιθήσεται ὑπὲρ αὐτῶν ἡ ἡμέρα. Propterea nox vobis erit, nulla visio, (nullus prosperi praesagii effectus:) Ὁ obscurabit vos, (nox illa,) nil praesagiendo, (vanis auguriis latis) Ὁ occumbet sol super prophetas, Ὁ obscurabitur super illos dies, (publico judææ exitio, exemplo Israël.)

v. 7. καὶ ἐπαισχυνθήσονται οἱ προγνώσαι, καὶ ἐπετραπήσονται οἱ χερσμοδοί, καὶ περιδήσσι περιεσόμιον ὄλων καὶ πάντων αὐτῶν, ὅτι ἐδὲν ἀπαντήσις λογίων. Et pudebit praesagos illos, Ὁ pudore suffundentur vates illi, Ὁ circumtegent labrum omnium suorum; quia nihil respondebit numen.

v. 8. Ἄλλ' ὅμως ἐγώνη ἐμπλεωθήσομαι κρατεία, κατ' ἀδραν ὑπάεχοντος, δόπη δικαιώσει καὶ ἐπικρατεία, εἰς τὸ διηγείδαι τῷ Ἰακώβ ἀαίβειαν αὐτῆς, καὶ τῷ Ἰσραὴλ ἀδικίαν αὐτῆς. Attamen ego plenius ero robore, pro spiritu dei, nempe iudicio Ὁ potestate, (dei, nunciatis,) ut nunciem Jacobo impietatem suam & Israël iniquitatem suam.

Libel-

*Libellus VII. Cap. III, 9-12. maji d. 13. lune.
Circa decimum tertium Hiskie annum, cum consilia agitareret de Assyriaco jugo excutiendo. Quod dissuadet propheta præsagio exitii per Assyrios, invehendo in assentantes pseudopphetas.*

Cap. III. v. 9. Αἰδοῦσθε νῦν τοῦτο ἄριστοι δόμου Ἰακώβ, καὶ κατασημαινοντες δόμῳ Ἰσραὴλ, οἱ βδελύττομενοι θέμισα, ἢ πηλικονῶν ὄρθου σκολιῶσι.
Audite nunc hoc, optimates domus Jacobi, & duces domus Israël, qui abominantur jus, & quicquid rectum pervertunt.

v. 10. Τεχνιτεύει σοῶν (ζῶνα) ἐφ' ἁμασι, καὶ τὰ ἱεροσόλυμα ἐπὶ βλάβῃ. *Ædificat (quisque illorum) porticum (Zionem, urbem superiorem) cadibus, & hierosolymam (urbem inferiorem) noxa.*

v. 11. Ἄριστοι αὐτῆς ἐπὶ δεκασμῶ δικάζουσι, καὶ ἱερεργοὶ αὐτῆς ἐπὶ χερίματι παραδίδουσι, καὶ προφῆται αὐτῆς ἐπ' ἀργύρῳ χρησιμώδουσι. ἐπίσης ὑπὲρ ὑπάρχοντος ἐπισηπτεῖται, τῷ μαρτυρεῖν ἄλλ' ἔτι ὑπάρχων ἐπὶ χορδῆματος ἡμῶν; Μηδὲ ὅλως θήσεται ὑπὲρ ἡμῶν πονηρὸν. *Optimates ejus judicii corruptione judicant, & sacerdotes ejus pro pretio docent, & prophetae ejus pro argento responsa dant; Simul deo nituntur, dicendo: Annon deus est in medio nostri? Non veniet super nos malum, (exitium, Israëlitico par.)*

v. 12. Ἄλλὰ γὰρ ἐπὶ λόγῳ ὑμῶν ζῶν ὡς πεδία καταεργασθήσεται, καὶ ἱεροσόλυμα γῆδια γενήσεται, καὶ ὄρος τῆς δόμου εἰς βενιάδη δευμῆ. *Ideo, vestri causa, Zion (urbs superior) ut ager arabitur, & hierosolyma*

rosolyma (urbs inferior) in agellos vertetur, & mons templi in colles sylva.

Libellus II. Cap. IV, 1-5. maji die 14. martis
Oraculum exilii confirmatum, cum nuncio omnibus prophetis communi, ab exilio etiam judaico, regno tandem & hoc extincto, sero, post penitentiam in exilio, a reditu, reformatione universali facta, salutem publicam reversuram. Quod spiritualiter implementum tempore Christi in christianismo.

Cap. IV. v. 1. Αὐ εἶεν, ἀπὸ χροιοτήτος ἡμερῶν ἔσται ὄρος δόμος ὑπάρχοντος ἰκανῶμενον ἐπὶ κορυφαίων τῶν ὀρέων, καὶ ἀνιχόμενον μᾶλλον ἢ πάγοι, καὶ δεκαμῆνται πρὸς αὐτὸ δῆμοι. Ceterum, post longum tempus, (judaico regno, æque ac Israëlitico, prius everso, ab exilio judaico, post longa secula, fero) erit mons (fundus) domus dei adaptatus, (non nunc, ævo Hiskia, & regno judaico stante, sed illis prius ut in Israële deletis, diu ab exilio,) in vertice montium, & altior erit collibus, (non substantia, sed cultu meliore, doctrina ferentiore,) & current ad illum (cultu reformato,) populi.

v. 2. Καὶ κελευθεύσασι γυναῖκες περισσαί, καὶ μαρτυρήσασι: Ἄλλ' ἄγετε, μολήσομεν πρὸς ὄρος ὑπάρχοντος, καὶ πρὸς δόμον λογίων ἰακώβ, ὃς χωρηγήσει ἡμᾶς μετὰ τριβῆς αὐτῆς, καὶ κελευθεύσομεν δὴ ἐπὶ τροχιαῖς αὐτῆς. Ὅτι μετὰ ζωῶνος ἐξήσασε παράδοσις, καὶ πεφραδμένον ὑπάρχοντος μετ' ἱεροσολύμων. Et ibunt gentes multæ, & dicent: Agite, eamus ad montem dei, ad domum numinis Jacobi, qui docebit nos vias suas! Et incedemus

B

termino

omnino in semitis ejus ; quia ex Zione (urbe superiori) prodit doctrina, & verbum dei ex Hierosolymis (urbe inferiori, ab exilio reformata.)

V. 3. Καὶ δικάσει ἐν δήμοις περισσοῖς, καὶ καταγνώσεται γολὰς ἀκμασάς, εἰς τὸ μακροθεῖν. Οἱ κατεάξωσιν ἀετὰς αὐτῶν εἰς δικελλὰς, καὶ ἐγχεα αὐτῶν εἰς μαχαιρίδας. Μηδὼς ἀναστήσει γονὴ πρὸς γονὴν ἀετὴν, καὶ μηδὼς μελετήσῃσι ἐτι πόλεμον. Et judicabit inter populos multos, & arguet gentes validas, longe distitas. Qui confringent enses suas in ligones, & hastas suas in falces. Non vertet populus in populum ensem, & non discent amplius bellum.

V. 4. Καὶ καθίσωσιν ἕκαστος ὑποκάτω οἴνης αὐτῆς, καὶ ὑποκάτω ὀλύνθῃ αὐτῆς, καὶ εἶθην κεραδαιῶν. ἢ ἔχει εἶμα ὑπάρχοντος σεβαστῆ Φεράζει ; Et sedebit quisque sub vite sua, & sub ficu sua, ut nihil sit quod exterreat. Annon os dei augusti pronunciat ?

V. 5. Καὶ ὅλοι οἱ δήμοι κελευθεύσωσι, ἕκαστος ἐπὶ ὀνομασμάτι λογίων αὐτῆς, πανυ νῶγεν δὴ κελευθεύσωμεν ἐπὶ ὀνομασμάτι ὑπάρχοντος, λογίων ἡμῶν, εἰς ἡλικίαν καὶ αἰδίων. Quamvis omnes alii populi incedant singuli in nomine numinis sui, omnino nos incedemus in nomine dei numinis nostri, in seculum & æternum.

Libellus IX. Cap. IV, 6. 7. maji d. 14. martis
 Oraculum, regno judaico prius funditus everso, a diurno exilio Babylonico, post seram reformationem, redintegrationem esse expectandam ; quod spiritualiter in Christi regno evenit.

Cap. IV.

Cap. IV. v. 6. Ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὑπόμνημα, ὑπάρχοντος, ἐπισυνάξω ἂν τὸ πλαζόμενον, καὶ τὸ δεδουλευμένον πυκιάσω ἂν, ἢ ὅσοντες ἐταλαιπώρησα. *Tempore tali, (a diuturno totius populi exilio, a fera illa reformatione,) monitum dei, congregavero sane errabundum, & dispulsum stipabo utique, & quod affixi.*

v. 7. Καὶ θηματίσω τὸ πλαζόμενον εἰς παριστάμενον, καὶ τὸ ἀλαόμενον εἰς γονὴν ἀκμασθῆν, καὶ ἀρξέει ὑπάρχων ἐπ' ὄψεος ζῶν, μετὰ τῶ νῦν ἐδ' ἡλικίαν. *Et constituiam errabundum illud in superstitem, & vagum in gentem validam. Et regnabit deus super illos, in monte Zion, ab hoc momento usque in seculum.*

Libellus X. Cap. IV, 8-14. maji d. 14. martis. Confirmatio exilii diuturni, regni judaici Davidici externi ad incitas redigendi, ad secururam reformationem meliorem, qua novo prorsus regno prosperitatem polliceatur. Quod spiritualiter in Christi regno impletum.

Cap. IV. v. 8. Τύνη, Μίγδαλ ἔδεξ ! πολιτεία θυγατέρος ζῶνος ποτὶ σε ὀδεύσει. ἔπιτα βήσεται ἢ βασιλεία ἢ πρωτίτη, ἀρχὴ, πρὸς θυγατέρα ἱεροσόλων. *Tu, o Migdal Eder! (oppidum Ephrat, alio sono, prope hierosolymam, ad austrum, inter hierosolymam & Bethlehemum. Ex qua Ephrata nati Davidis proavi, qui, ubi Bethlehemum concesserant, Davidem genuerunt. Illa Ephrata Davidici generis domus avita extra hierosolymam, tenuis, non locus augustus, ut hierosolyma, sedes regni. Humilis*

fortuna avorum Davidis.) *Regimen filia Zionis* (regni Davidici augustus splendor in superiori urbe Davidica) *ad te* (Ephratam, humilem avitam originem, velut in oppidulum proavorum) *ibit!* (ut Davidici regni externus fulgor ex urbe magna, sede regia, redeat ad humillimum avitum Ephratæum statum, regno judaico externo per Assyrios & Babylonios funditus everſo, nullo deinceps Davidici sanguinis externo rege.) *Deinde* (externo Davidico regno & genere regio cessante, & ad humillimam sortem reducto, post longa secula, reformatione suborta,) *veniet* (alio plane rerum statu, alio regni genere meliore) *imperium primum*, (genii Davidici integerrimi,) *regnum*, (aliud profus) *ad filiam hierosolymorum.* (ut ex ima sorte assurgat emendatius.)

v. 9. Ἄρτι πρὸς τί μὲν θεοῖς θρόω; ἢ ἀρχῶν ἔθην ἐπὶ σοι; εἰμὴν ἐξετασῆς σε ἔφθιε; ὅτι κατέχρησε σε ἄλγος καθότι τεθλίψας; *Atqui* (tali prius humili statu eventuro, Davidico regno externo per Babylonios evertendo,) *quare tumultuose clamas clamore intenso?* (in tali regni exitio per Babylonios.) *An nullus rex apud te?* (Zedekia caso, ceteris exulibus & captivis, Serubabele reversuro fortis tenuissimæ, sine regni etiam colore, sub Persis.) *Num consiliarius tuus perit?* (regii splendoris.) *Quoniam corripit te dolor* (illa exitii & exilii Babylonici calamitate) *ut parientis,* (pro calamitoso statu in exilii miseria & servitute, Hierosolyma per

per Nebucadnezare[m] expugnata, & regia da-
vidis domo oppressa.)

V. 10. Δόχευε, καὶ ἀναγε, θύγατερ Ζιώνος, ὡς ἡ
τεθληυία. Ὅτι ἄρτι ἐξείση μετ' οὐχέες, καὶ σκηνώ-
σεις ἐπὶ τῇ πεδίαδι, καὶ βαδίσεις ἐς βαβυλῶνα.
Ἐνθα μὲν γῆς ἀνασελῆ, ἐνθα μὲν γῆς ἐκλυτρώσει
σε ὑπάρχων μετὰ γυάλῃ ἀπεχθεῶν σε. Parturi
& produci, filia Zionis, ut parturiens. Quia jam
egredieris ex urbe munita (Hierosolyma, a Ne-
bucadnezare subacta) & deges in agro, & ibis
in Babyloniam; ibi eripieris, (finito exilio,) ibi
liberabit te deus e manu hostium tuorum. (Prius
exilium, & davidici externi regni finis, dein
salus,)

V. 11. Ἄρτι ἔν ἐπισυναχθήτωσαν πρὸς σε γοῦαι
περισσῶν, αἱ μαρτυρῆσαι κωνῶσθω, καὶ σκεπυέτω
ἐπὶ Ζιών γλῆνη ἡμῶν. Jam ergo (a reditu ac emen-
datione) congregentur adversus te (si auferantur,
gentes multae, dicentes: Polluatur, (denovo subju-
getur,) ut videat (novam perniciem) in Zione
oculus noster (spe novi jugi.)

V. 12. Ἐκῆνοι δὲ ἑδόλωσ ὀίδασι ἐπιλογισμῶς ὑ-
πάρχοντος, καὶ ἑδόλωσ ἐπινοῶσι ἐξετάσῃ αὐτῆ.
ἦεν πυκάσει αὐτῆς καθότι το δῆγμα εἰς περὶ χεῖον.
Illi sane (novi hostes) non norunt cogitationes dei,
neque intelligunt consilium ejus; Certe stipabit il-
las ut manipulum in horreum (pro danda poena.)

V. 13. Ἀνακορίζε καὶ τίτυσθε θύγατερ Ζιώνος,
ἦεν κέρηνον σε θηματίσω σιδήρον, καὶ περὶ δας
σε θηματίσω εἰς χαλκον, καὶ κατατήξεις δῆμῶς
περισσῶν, καὶ ἀμειρώσω τῷ ὑπάρχοντι πόρισμα αὐ-
τῶν,

των, και πολυχηματιαν αυτων τῷ δονάσῃ ὅλης ἡς
 χερός. Surge & tritura, filia Zionis. Certe capit
 tuum vertam in ferrum, & calcanea tua mutabo
 in as. & consumes populos multos. Et consecra-
 bo deo quæstum eorum (prædam) & opes eorum
 domino totius terra.

v. 14. Ἦδη, κατατάτῃς, θύγατερ κατατάξεως.
 εἰς αὐθῶμα θηματισάτο περὶ ἡμῶν, ἐπὶ τῷ σκάπῃ-
 τῃ πλαγματίσοι ὑπὲρ τῶν γαμφηλῶν δικασῆν
 Ἰσραὴλ. Jam centuriator, nata turma, munimen-
 tum opponat nobis, (qui aufit,) scipione percutiant
 in maxilla judicem Israël. (emendatis nihil
 oberit.)

Libellas XI. Cap. V, 1-6. maji die 16. jovis.
 Mustrius oraculum regni judaici & generis davidici
 regni ad tantam imbecillitatis gradum prius redigendis
 Antequam novum regnum suscitetur, genti & spiritus
 primævi davidici. Quod in christi regno spiritus
 evenit.

Cap. V. v. 1. Πάλιν, τὴν Βεθλεὴμ Ἐφραΐτης,
 σμικρὰ, τὴ εἶναι ἐπὶ Φυλαΐς Ἰσδα. ἀνα σε παρ ἑμοὶ
 ἐξεῖσεται, τὴ εἶναι βασιλεῖα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐξοδοὶ
 αὐτὴ μετὰ τὴ κατεναντίον μεθ' ἡμερῶν ἡλικίας.
 Porro, (postquam Ephratæum avitum genus
 Davidis fuerit exinanitum, Babyloniorum ar-
 tu Betlehem Ephrata, (prope Ephratam sita,
 quando ex Ephrata Bethlehemum commeave-
 rant proavi Davidis, David autem in ipsa Beth-
 lehem natus,) parva, (moraliter, humilis pri-
 us futura, respectu regni davidici generis
 quod

quod per Babylonios depressum ac prostratum, ut omnis splendor regius demeretur, in privata quavis familia subsistente avito sanguine. Regium genus davidicum fore Bethlehemiticum, pro privato Davidis statu in sua illa patria, tenue, imbecille,) *ut sis inter tribus judæ* (imbecillior ceteris familiis judæ fera propago davidica, sine splendore regio hierosolymitano, per longa secula, a reditu e babilonia.) *Ex te* (humili illo statu, post externum davidici regni splendorem extinctum.) *coram me prodibit*, (post fera secula novus plane rex ex ima iterum sorte emergens) *ut sit imperans in Israël* (novus rex novi regni.) *Et exitus ejus* (actiones omnes novi illius regis) *ab antiquo*, (tales futura integritate, quales primitus in davidide) *a diebus seculi*, (primævo davidis animo & spiritu. Quæ omnia in christo & christi regno spiritu confecta.

v.2. Ἀλλὰ γὰρ ἀναδώσει αὐτὸς ἐς τὴν προσην τὴν φιλίας, ἢ τὴν δόξης. ἐντεῦθεν περισσοῦν κασιγνήτων αὐτῆ ἐπιστραφήσονται πρὸς παῖδας ἰσραὴλ. Propterea tradet (interea dum illud novum regnum succedat) eos, (permittet deus deprimi & humiliari) usque ad tempus parturientis (imo externæ fortunæ statu) quæ peperit (sine miseriæ accedente.) Tunc (ab imbecillitatis termino, novo regno appropinquante) reliquum fratrum ejus (exemplo fratrum Davidis, heroum, comitum davidis) redibit ad filios Israël, (regno novo orto.)

V. 3. Ἐνταῦτα ἀναστήσει καὶ Φέρψει ἐπ' ἐσχάτῳ ὑπάρχοντος, ἐπὶ κῦδει ὀνομάσματος ὑπάρχοντος, λογίων αὐτῶ. καὶ καθίσσῃσι ἦεν ἤδη μεγαλιθίσεται, ἔσε πέρατα χέρσῃ. *Tunc stabit (novus ille rex in novo regno) & pascet (uti David prius pastor dein rex pavit & rexit,) in robore dei, in decore nominis dei numinis sui. Et sedebunt. Certe jam crescet, usque ad fines terræ.*

V. 4. Καὶ ἔσαι τοσῶτο γαλημισμὸς. Ἀσσύριος ὅτε βήσεται εἰς χέρσον ἡμῶν, καὶ ὅτε τρέψει ἐπὶ μεγάροις ἡμῶν, τότε ἀνακομισομεν πρὸς αὐτὸν ἑπτὰ δα προβατέων, καὶ συγκομισὸν (ὄκτω) μεγίστων ἀνδράπων. *Et erit hoc (tale novum regimen) pax. Assyrius quando venerit in terram nostram, & quando teret palatia nostra, tunc constituemus contra illum septem pastores (novi regni protectores, exemplo fratrum Davidis septem, militiae ducum) & octo (plures) optimates hominis. (cætus, uti præter septem Davidis fratres plures alii principes, belli antistites, heroes.*

V. 5. Οἱ Φέρψῃσι τὴν χέρσον Ἀσσυρίῃ ἐπὶ τῇ ἀγῆ, καὶ τὴν χέρσον Νιμρώδῃ ἐπὶ πτύξιν αὐτῆς. καὶ ἀνασελεῖ μετὰ τῷ Ἀσσυρίῃ, ὅταν βήσῃ ἐπὶ χέρσον ἡμῶν, καὶ ὅταν τείβῃ ἐπὶ τῇ τελευταίῃ ἡμῶν. *Qui depascent terram Assyrii ferro, & terram Nimrodi (Semiramidis, Babylonis) laminis suis (ensibus suis.) Et eripiet ab Assyrio, si veniat in terram nostram, & terat limitem nostrum. (Novum illud regnum omnibus hostibus superius.)*

Libel-

Libellus XII. Cap. V, 7. 8. 9. maji d. 16. jovis.

Gloria & potentia novi illius regni.

Cap. V. v. 6. Πάλιν, ἔσαι παριστάμενον ἰακώβη, ἐπὶ χορδύματι δῆμων λαύρων, καθότι δρόσος μεθ' ὑπάσχοντος, ὡς βροχαὶ ὑπὲρ ποώδης, ὅσοντες ἑδόλως προσδοκᾷ ἀρσενά, καὶ ἑδόλως κατελπίζει ἰοῖς παισὶν ἀνθρώπων. Porro, erit quod superstes ex Jacobo, in medio populorum magnorum, uti ros a deo, ut imbres super gramine, quod (gramen) non expectat virum, (operam alienam ad crescendum, uti seges, per se crescit, pari regni novi fato, sine fiducia in alios, in arma,) neque sperat in filios hominis.

v. 7. Καὶ ἔσαι παριστάμενος ἰακώβη ἐπὶ ταῖς γοναῖς, ἐπὶ χορδύματι δῆμων λαύρων, καθότι θῆξ ἐπὶ βοσκημασι δρυμῶ, ὡς πάρος ἐπὶ θέρημασι γόνος, ὅσπερ ὅπρ' ἂν διαπορεύεται θεομαίσει, καὶ δρύπτει, καὶ ἑδοῖς ὑποσέλλων. Et erit residuum Jacobi inter gentes, in medio populorum magnorum, tanquam leo inter feras sylva, ut pardus (tigris) inter greges ovium, qui (leo, tigris) quocumque transeat, proculcat & laniat, ut nemo eripiat.

v. 8. Μετεωριδῆσεται δεξιὰ σου ὑπὲρ ἐπιρραζόντων σε, ἢ πηλικοὶ ἀπεχθεῖς σε ἐκπορθηθῆσονται. Extolletur dextera tua contra inimicos tuos, & qualescunque inimici tui extinguentur.

Libellus XIII. Cap. V, 9-15. maji d. 16. jovis.

Oraculum in reformationem publicam novi olim regni, cum admonitione ad constantiam in integritate.

Cap. V. v. 9. Αὐ εἶεν, ἐφ' ἡμέρα τοιαύτη, ὑπό-

B 5

μνη-

μνημα ὑπαρχοντος, πᾶν ἐμπορῆσω συρισίας σε
μετὰ χορδευματος σε, καὶ φθερῶ διφρες σε. Ce-
terum, illo tempore, (novi regni) monet deus, o-
mnino exterminabo equos tuos e medio tui, (nulla
fiducia ponenda, ut quondam, in arma & mi-
litiā equestrem) Ἐ perdam currus tuos, (in
usu exercituum pro more veteris regni, ut
nunc illis praesidiis non nisi cupiant.)

V. 10. Καὶ ἐμπορῆσω ἀγοράς χρεσσες, καὶ κα-
τάρρᾶξω ὅλα σαρωματα σε. Et evertam urbes
terra tua, (non substantia sed fiducia in mu-
nimenta,) Ἐ diruam omnes munitiones tuas, (in
deum pra omnibus fiducia ponenda.)

V. 11. Πόρρω ἐμπορῆσω βασικανίας μετὰ θένα-
ρος σε, καὶ οἰωνίζομενοι (οἰονωσκόποι) ἑδόλως ἔσον-
ται παράτοι. Similiter evertam fascina e manu tua
(omnes superstitionis & idololatriā species,) Ἐ
augures non erunt apud re.

V. 12. Καὶ ἐμπορῆσω πλάσματα σε καὶ ἐπιση-
ματα σε ἐν χορδευματος σε, καὶ μηδὲλως προσκυ-
νήσεις ἐτι τῷ σκευάσματι θένάρων σε. Et destru-
am simulacra tua, Ἐ statuas tuas, e medio tui.
Neque adorabis amplius opus manuum tuarum.

V. 13. Καὶ ἀνασατώσω χρεσηρία σε μετὰ χορ-
δευματος σε, καὶ ἐκτμήξω νεωκόρες σε. Et sub-
vertam oracula tua (fana, pro oraculis edendis)
Ἐ excindam sacrificulos tuos.

V. 14. Καὶ πράξω ἐπὶ πνεύματι καὶ ἐπὶ κάοματι
ἀντιμαχῆσιν κατὰ τῶν γονῶν, ὅσαιπερ ἑδόλως
αἰδήσονται. Et faciam in ira Ἐ astu vindictam
contra gentes, quae non obediverint.

Libellus XIV. Cap. VI, 1-8. maji d. 17. vener.

Disputatio dei cum Juda, pro emendando regno
ad virtutem, infidelicia in deum.

Cap. VI. v. 1. Αἰδανέσθε ἰὼν τὸ ὄσοντες ὑπάρχων
χρηματίζει. Κόμει, διαφέρεις κατὰ τῶν ὄρων, καὶ
αἰδανέσσαν οἱ παγοὶ λόγους. *Audite nunc quod
deus edicit: Surge, contende cum montibus istis,
(in turbe hierosolymorum,) Ἔ audiant colles,
(urbis, sedentes in collibus illis, cives cum ma-
gnatibus.)*

v. 2. Αἰδαί εἶθε ἐν ὄρη κρείων ὑπάρχοντος, καὶ
οἱ δυνατοί, συστήματα χέσσε, ὅτι προσβολὴ ὑπάρ-
χοντος μετὰ δήμῳ αὐτῆ, καὶ μετ' Ἰσραὴλ ἀνταπο-
κρίνεται. *Audite montes (hierosolymæ) litem dei,
Ἔ vos proceres, fundamenta terra, quia lis est dei
cum populo suo, Ἔ cum israhèle disputat.*

v. 3. Δῆμιε μὲ, τί μὲν ἐπραξάσωσι, καὶ τίνι παρε-
λυσά σε, Φωνήσων πρὸς με. *Popule mi, quid feci
tibi, Ἔ quonam fregi te? dic, contra me. (Prophe-
tarum integrorum verba non inania.)*

v. 4. Ἦνίκα ἐξῆϊλον σε μετὰ χέσσε βουβίτιδος καὶ
μετ' ὄμῳ δάλων ἠλευθέρωσα σε, τηρικαῦτα ἀπέ-
σειλα ἔμπροσθεν σε τὸν Μωσῆν, Ααρὼν, καὶ Μαρζαμί.
*Quando eripui te ex terra aegypti, Ἔ ex domo seruo-
rum liberavi te, tunc misi ante te Moſen, Aaronem,
Ἔ Mirjam. (per prophetas tanta pristina falus,
nec adeo nunc respuendi, per quos par sub-
inde falus.)*

v. 5. Δῆμιε μὲ, γνώρισον εἴ, τί ἐξέτασε Βαλαὰμ,
ἀρχὸν Μωαβίτιδος, καὶ τί ἀπήντησεν αὐτῷ Βιλαὰμ
παῖς Βεῶρ. *Popule mi, memento quid consilii cepe-
rit*

rit Balac, rex Moabitidis, & quid responderit illi Bileam, filius Beor. (Ingenti dei beneficio servatus Israël, cui pro maledictione bene precatus Bileam, ut Balac arma Israëlī inferre non auderet. Μετὰ τῶν Οὐρρανῶν ἔτε εἰς τὰ γάλαλα. Ab oppido (Perææ) Schittim (Abila spinarum acidarum, ubi castra Mosis locata) usque ad Gilgal (oppidum in Cananæa cis Jordanem, supra Hierichuntem, quanta dei gratia in portentoso illo itinere ex Peræa in Cananæam, superato per vadum Jordane. Ἄλλα μὴ ἔνεκα εἰδῆ(ως ὀικτων (κατοικτίσεων) ὑπάρχοντος. Ut agnoscas gratuita dona dei.

v. 6. Ἐπὶ τίνοι κατατήσω ὑπάρχοντι, κἀμφομαι παρὰ λογίοις μετεώροι; Quonam (ait Juda, de dei auxilio subdubitans, suam religionis puritatem jactans, qui purissimam religionem fervet, & tamen ab hoste torqueatur sine dei ope) occurram deo? (ad opem impetrandum) flectar coram numine celso? (Judam nulla colere idola, & tamen deum non succurrere afflicto.) ἢ ὑπαντήσω ἐκεῖνοι ἐφ' ὀλοκάουσις, ἐπὶ κεραιλέσι παισὶν ἔννε; Num occurram illi holocaustis, vitulis anniculis? (Quæ jam abunde præstaret populus.)

v. 7. Εἰ ἐυαρεσεῖ ὑπάρχων ἐπὶ χιλιάσι κτίλων; ἐπὶ μυριάσι κλυδόνων μυρισμῶ; εἰ δώσω πρωτότοκον μου ὑπὲρ ἀσεβήματος μου, καρπὸν νηδύος μου ἐκθύσω ψυχῆς μου; Num acquiescet deus millenis arietibus? myriadibus torrentium olei (pro innumeris panibus sacris ferto offerendis, quod reli-

ligioſe tunc ageret Juda.) *Num dem primogenitum meum per peccato meo? fructum ventris mei luſtrationem animæ meæ.* (Quæ eſt obliqua exprobratio ſuperſtitionis in juda graſſantis in media jaçtata religionis puritate, uti Manaffes, Hiſkiaæ filius, hæres regni, ſuum filium Herculi immolavit. Hæc illa Judæ jaçtantia de ſua impenſa in deum devotione. Respondet propheta, illa non ſufficere ad religionem, pro dei gratia in adverſis, reſtare alia majora.)

v. 8. Ἐδειξε σοι, ὦ ἀνδρωπε, τί μὲν ἀγαθόν, καὶ τί μὲν ὑπάρχων χηρῆζει μετὰ σε, εἴγεμῃ πράσσειν θείμια, καὶ ἀγαπᾶν χηρῶτητα, καὶ σωφρονεῖν τῷ κελευθεῖν μετὰ λογίς σε. *Indicavit tibi (regno) o homo, quid ſit bonum, & quid deus a te deſideret: Non niſi exercere jus, & amare benignitatem, & humiliter incedere cum numine tuo (confidendo.)*

Libellus XV. Cap. VI, 9-16. maji d. 17. ven.

In communem regni corruptionem, injuſtitiam & inhumanitatem, cum exitiis nuncio.

Cap. VI. v. 9. Λόγος ὑπάρχωντος πρὸς τὴν ἀγορὰν ἀγορεύει· Πάνυ ἐξῆσαν ὀρέσει ὄνομαſμα σε. *Vox dei contra hanc urbem (hieroſolymam) enunciat. Sane potentiam videbit nomen tuum. (o deus, ad vindictam) Αἰδάνεσθε οἱ τῆς πατριᾶς. καὶ τίς μὲν τάσσει τῆτο. Audite, qui eſtis de tribu (Judæ,) & quis quaſo eſt qui ſtatuit illud?*

v. 10. Αἴταται! εἰ εἶν δομος εἰς θλῆ; θησαυροὶ εἰς βλοπτητος; καὶ ἀμφιφορεὺς μαζάναιος νεμε-
 (ηλός;

σητός ; *Atat ! num stet domus perverſi ? theſauri perverſitatis ?* *U amphora macilentā deteſtabilis ?*

V. II. Ἡ ἀγνίσοιμι ἀπὸ πλασίγγων σφειδρότητος, ἢ ἀπὸ κυφέλης πέτρων δειμύτητος ; *An abſolvam illos a lancibus perverſis , U a cista (arcula) ponderum doſoſorum ?*

V. 12. Ὡς ἀρα περισιάζοντες ἐν αὐτῇ ἐμπληθύνται ἀμύξει, καὶ καθεζόμενοι ἐν αὐτῇ φράζονται ψευδαγορίαν, καὶ γλώσσα αὐτῶν δειμύς ἐπὶ ſοματος αὐτῶν. *Quoniam divites ejus pleni ſunt injuria, U incolae ejus loquuntur falſum, U lingua eorum acris (fraudenta) in ore eorum.*

V. 13. Ἄματε ἐγὼν ἐκλύσω, τῷ πληγεῖν σε, τῷ ἐξερημῆν ὑπὲρ ἀδικημάτων σε. *Pariter ego (jure talionis) frangam te percutiendo te, vaſtando propter peccata tua.*

V. 14. Τὴν τραγαῖς, καὶ ἐδόλως ſυφθῆσης, καὶ καταπίσεις σε ἐπὶ χορδέματι (ε. ſυντοχήσεις, καὶ ἐδόλως ἐλευθερώσεις, ἢ ὅσον περ ἐλευθερώσεις, τῇ ἀρπῇ δώσω. *Tu comedes, U non ſaturaberis, U oppreſſio tui in medio tui. Apprehendes, ſed non liberabis, U quod liberaveris ferro committam.*

V. 15. Τὴν ſπερεῖς, καὶ ἐδόλως ἐκθερίσεις, τὴν θρίψεις κόνινον, καὶ ἐδόλως σμήξεις μυρίσματι, καὶ τραπητόν, καὶ ἐδόλως ποτιοθήσῃ οἶνω. *Tu ſeres, ſed non metes ; tu teres olea baccas, ſed non unges oleo, U muſtum, U non bibes vinum.*

V. 16. Αὐὸ ſυντηρεῖ δικαιοῦματα ὤμει, καὶ ὄλην πράξιν δόμος ἀχάβ, καὶ κελευδαίετε ἐπὶ ταῖς ἐξετασεσιν αὐτῶν. Ἀλλὰ μὴ ἔνεκα ὄθναι με ſαυτοῦν εἰς ſκῶμμα, καὶ ἐπιμαθεζόμενος ἐπ' αὐτῇ εἰς ſαρε-

κασμὸν. *Præterea servat (Juda) statuta Omri, (regis Israël 1. Reg. 16, 27.) Et omne opus regis Achab 1. Reg. 16, 32.) Et inceditis in consiliis eorum. Ut dedam te scommati Et incolas ejus sarcasmo. Οὕτω καλαφρονημα δῆμῳ μὲν βασιάσετε. Sic contemptum (exitium) populi mei feretis;*

v. 17. Ἐπὶ αὐτῆς γενήσεται ἡ χέρσος εἰς ἐξέρημωσιν ὑπὲρ ἐπιναθεζομένων ἐπ' αὐτῆς, μετὰ κατὰ πολιτευμάτων αὐτῶν. *quando fiet terra vastatio, propter incolas ejus, ex fructu operum eorum.*

Libellus XVI. Cap. VII, 1-8. maji d. 20. lune.

Inveſtita in communem gentis improbitatem, imprimis inhumanitatem ac ſervitiam.

Cap. VII. v. 1. Ἐλεεῦ μοι! ὅτι ἐγενήθην ὡς λείψανα κάρσιος, ὡς ἐπιφύλλια ὀποριζμῶν, ἔθνην κύνος εἰς τὸ τρώγειν, ἢ προὐικαρπία, ἢν ἐπιποθεῖ ψυχῇ μὲν. *Eheu mihi! (genti judaicæ) quia facta sum ut reliquia matura segetis, (cujus nihil superfit nisi pauca spica, hinc inde sparsa, tota segete ablata, universa virtute ex gente eliminata. Nihil integri, perparum sinceri.) sicut racemuli vindemia, (parvi botri sub foliis post vindemiam latentes.) Non est botrus ad comedendum. (Nulla in viris integritas, pro publico gentis usu.) Multo minus præcox fructus, quem desiderat anima mea (nulla humanitatis officia, reipublicæ anima & vita.)*

v. 2. Ἐφθάσθη ὄσιος μετὰ τῆς χέρσος, καὶ ὄρθος ἐπὶ τῶ ἀνθρώπῳ ἐδάνπω. ὅλοι ἐκεῖνοι πρὸς αἵματά ἐνεδρεύουσι. ἕκαστος τον κασίγνητον αὐτῆς ποισχάζει ὀρμία. *Periit justus (integer) ex regione (Juda)*

da) Ὁ ῥεῦτος inter homines nullus. Omnes illi ad caedes insidiantur. Quisque fratrem suum cingit reti.

v. 3. Πρὸς τὸ πονηρῆσαι γύαλα σπυδαίως. ὁ κρᾶ-
τισος προλιπαρεῖ, καὶ ὁ διακτής ἐπὶ τῷ ὀραλισ-
μῷ, καὶ ὁ μεγαλείος φεράζει ὁ, τε πάθος ψυχῆς αὐ-
τῆ, καὶ ἀποκρύπτονται αὐτὸ. *Ad ladendum sunt
manus promptæ (ad fraudes paratæ.) Primas pe-
tit, (munera,) Ὁ iudex, (expectat largitiones)
pro compensatione. Et magnus quisque loquitur pro
affectu animi sui, Ὁ dissimulant illum.*

v. 4. Ἄγαθος αὐτῶν καθότι ἀκανθα, ὀρθὸς
μᾶλλον ἢ σκῶλος. Ἡμέρα σκοπῶντων σε, ἐκδικητις
σε προσβαίνει, ἄρτι ἔσαι πλοκή αὐτῶν. Bonus in-
ter illos, (qui vult videri optimus) ut spina est,
Ὁ ῥεῦτος est plus quam acuta palus. Dies (vindi-
cta) inspectorum tuorum, pœna tua venit. Jamjam
erit perplexitas eorum.

v. 5. Πάματα ἐπιμενεῖτε ἐταίρω, πάματα πε-
ποιθετε ἐπὶ Φυλάρχῳ. Μετ' εὐναζέσης ἐπὶ κόλπῳ
σε συντήρησον πτυχᾶς στόματος σε. *Ne credite a-
mico, (quia amicitiam simulat,) ne confidite tri-
buno. A cubante in sinu tuo (ad mensam) observa
labia oris tui.*

v. 6. Ὅτι παῖς λοβάζει πατέρα, θυγάτηρ ἀντι-
μάχεται ἐπὶ μητρὶ αὐτῆς, ἐπηγγελμένη ἐφ' ἐκυ-
ρᾶν αὐτῆς. Ἀπεχθεῖς ἀρσενος ἀρσενες δόμος αὐτῆ.
*Filius injuria afficit patrem, filia insurgit in ma-
trem suam, nupta in socrum suam. Inimici viri
domestici ejus.*

v. 7. Αὐτὰρ ἐγὼνη ἐπὶ τὸν ὑπάρχοντα σκοπήσω,
κα-

κατελπιῶ δὴ εἰς λόγια σωτηρίας μου, ἀδῆσεται
 με ὁ τὰ λόγια μου. *Sed ego in deum respiciam, spe-
 rabo omnino in numen salutis meae. Exaudiet me
 numen meum.*

*Libellus XVII. Cap. VII, 8-II. Maji die 20. lu-
 nae. Solatium reipublicae judaicae contra gentis ad-
 versae jactatos triumphos.*

Cap. VII. v. 8. Πώμαλα γανύσκει, ἢ ἀπεχθής
 μου, περὶ ἐμῶ. κἂν βληθῶ, ἀνακομιδῆσομαι, κἂν
 ἐπικαδιζῶμαι ἐπὶ τῷ σπύτι, ὑπάρχων αἰθερα μοι.
*Ne gaudeas, inimica mea, (amula gens, adversa,
 bello superior) de me. (Judæa,) Quamvis cecide-
 rim, resurgam: quamvis sedeam in tenebris, deus
 serenitas mihi. (Judææ.)*

v. 9. Βρασμον ὑπάρχοντος βραδῶσω, ὅτι ἠδίκησα
 παρ' αὐτῷ, ἔσεπερ διαφορῆσοι διάφορον μου, καὶ
 πράξοι διαδικασίαν μου, καὶ ἐξάξοι με εἰς τὴν αἰ-
 θεραν, ὁράσω ἐπ' αἶκτον αὐτῶ. *Æstum dei feram,
 quia peccavi in illum, usque dum discutiat litem
 meam, Et agat causam meam, Et educat me in lucem.
 Videbo miserationem ejus.*

v. 10. Τότε ὁράσει ἡ ἀπεχθής μου, καὶ σιέψει
 αὐτὴν αἰσχύνῃ, ἢ μεμαστρηκυῖα πρὸς με, πᾶ ἔστι
 ὑπάρχων λόγια σου; γλῆναι μου ὁρασσον ἐπ' αὐλήν.
*Tunc videbit inimica mea (gens adversa) Et teget
 eam pudor, quæ dixit ad me: Vbi est deus numen tu-
 um? oculi mei inspicient in illam. Ἄγτι γενήσεται εἰς
 δρόμον, καθότι τέλμα τῶν διεξόδων. Jam jam fiet
 conculcationi, ut lutum platearum.*

C Li-

Libellus XVIII. Cap. VII, 11-20. Maji die 21. martis. Solatium prostratæ judaicæ gentis, ex spe liberationis ac restitutionis. Quod historice implementum tempore Maccabæorum in Hyrcano duce & Alexandro Jannæo rege.

Cap. VII. v. 11. *Ἡμέρα, τῆς τεχνιτέουσιν θείγυσις.*
Dies (venit) struendi macerias tuas, (gentis judaicæ afflictissimæ & per hostes quassatæ, redintegranda, omnibus finibus avitis restituendis. Quod, pro historia, evenit Maccabæorum ævo Hyrcano duce, & Alexandro Jannæo judæorum rege, qui Davidi & Salomoni par aut major, qui pontificatu & regno simul eminentes fines veteres totius aviti davidici regni cis & ultra jordanem recuperavit.)

v. 12. *Ἡμέρα αὐτὴ μακρυνθήσεται ὄρη. Ἡμέρα αὐτὴ, πάνυ ποτὶ σε προσθήσεται ἀπὸθεν Μαρίσσης ἕτε ζωάρων, καὶ ἀπὸθεν ζωάρων ἕτε πέδρον, ἢ λίμνη μετὰ λίμνης, καὶ ὄρος πρὸς ὄρος. Die illo longe removebitur decretum, (dei de gente jactanda.) Die illo, omnino ad te (Judæam) veniet (ditio avita universa, ab austro Palæstinæ ad boream, ab ortu ad occasum, cis & ultra jordanem :) a Marissa (in finibus australibus, prope Adora & Cadesbarnea, supra Rhinocoruram seu Gerar, pro veteri australi limite,) usque ad Zoara, (in eadem plaga australi, versus ortum, ad lacum asphaltiten, qui terminus veteris fundi australis, toto tractu, ab occasu in ortum, a mari mediterraneo apud Rhinocoruram usque ad mare mortuum.) & a Zoaris (pro tractu palæstinæ ab austro ad boream, per totum fundum, sub longo*

longo jordanē, per judæam, Samaritin & Galilæam, ad Libanum) *usque ad flumen* (Orontem, in Cœlesyria, usque ad Heliopolim seu Chamat apud orontem, quousque David & Salomo fines regni sui extenderant, tota Aramæa subjugata.) *Et* (redibit ad judæos) *mare* (Genefaret & Asphaltites) *post mare*, (mediterraneum, ut tota Palæstina recuperetur, per omnes avitos fines,) *Ἔ Mons* (Seir, australis,) *ad montem*, (borealem, Antilibanum.)

V. 14. φέρεθε δῆμον σε σιάπτω σε, γόνον κληρονομίας σε, σπινθῆντα δὴ ἀλλαχόθεν, ἐν δευμῶ, μεταξὺ χλωραίσματος. Φέρεψσι ἐν Βασανίτιδι καὶ Γαλαδίτιδι, καθότι ἡμέραις ἡλικίας. *Pasce populum tuum scipione tuo, gregem hereditatis tuae, degentem sane seorsim, in sylva, inter pasqua. Pascent oves in Basanitide Ἔ Gileaditide*, (trans jordanem regiones in Peræa & Batanæa a judæis iterum occupandæ) *ut diebus seculi* (quondam ævo Davidis.)

V. 15. ὡς ἡμέραις ἐξίεναι σε μετὰ χέρσε Βασίδος, φανησῶ ἐκείνῳ ὑπέβληται. *Ut diebus, quando exivisti ex terra aegypti, manifestabo illi prodigiosa*, (in recuperanda de novo palæstina.)

V. 16. ὀράσῃσι γοναί, καὶ ἐπαυχουθήσονται, μεθ' ὅλης ἐπικρατείας αὐτῶν. Θηματίσῃσι δεξιάν ὑπὲρ εὐματός, ὅτα αὐτῶν ἐξαργήσῃσι. *Videbunt gentes, Ἔ pudebit illos omnis suæ potentia. Imponent manum ori, aures ipsorum obsurdescent.*

V. 17. Δείξῃσι ψαφαρίαν, καθότι ἡ ἔχῃς, ὡς συγκολιόντα ἐν χέρσῳ, ἐξέρψῃσι μετὰ περτερισμάτων αὐτῶν. πρὸς ὑπάρχοντα, λόγια ἡμῶν προστυ-

χρήσασσι, καὶ τρομίσσασσι ἀμφὶ σε. *Lingent pulverem ut serpens, ut reptilia terra, prorepent ex munitionibus suis. Ad deum, numen nostrum, supplices venient, & timebunt te.*

V. 18. Τίς μελεδωνίς ὁμῶς σοι; ἀπογινώσκων ἀποτροπὴν καὶ ὑπερβαίων ἀσθήθημα, τῷ παρισταμένῳ κληρονομίας αὐτῆς. ἰδὼς καταχέσει εἰς τὸ αἰετὸν πνεῦμα αὐτῆς, ὅτι ἀσπάζει χεῖρότητα αὐτὸς. *Quis regens sicut tu? remittens peccatum, & prateriens impietatem, supersititi hereditatis sua. Non retinebit in aeternum iram suam, quia diligit gratiam ipse.*

V. 19. Ἐπιστρέψει καὶ οἰκτιρήσει ἡμᾶς, ἐξαλείψει ἀποτροπὰς ἡμῶν. Πάνυ ἐξελάσεις ἐπὶ κλυδασμῶς λίμνης ὅλα ἀδικήματα αὐτῶν. *Denuo miserebitur nostri, delebit delicta nostra. Omnino conjicies in fluctus maris omnes iniquitates eorum.*

V. 20. Δώσεις ἐτητυμίαν τῷ Ἰακώβ, χεῖρότητα τῷ Ἀβραάμ, ὡς ἄρα ἐπιστάσω τοῖς πατέρασιν ἡμῶν, μεθ' ἡμέρας τὰς κατεναντίον. *Dabis veritatem Jacobo, gratiam Abrahamo, ut promissisti patribus nostris, a temporibus antiquis.*

Nachumi libelli duo,
HEBRAICO - GRÆCO ORE.

Inscriptio gemina voluminis. Cap. I, I. A.

1726. Maji die 23. jovis.

Ὁ ἑσπῖσμα περὶ Νίνυ. *Oraculum de Nino. (geminum, gemino libello, de Nini & Assyriaci regni proximo exitio per Phraortem & Cyaxarem, quorum ille tentavit, hic implevit.)*
 Συγγραφὴ προγνώσεως Ναχμὶ τῆς Λαχεϊσαίης.
Liber provisionis (prædictionis, prælagii) Nachu-

ehuni Lachisensis. (ex urbe Lacheifa in Juda, non Cisolot Tabor in Sabulon Galilææ superio-
ris, quæ dudum everfa, incolis extraneis.)

*Libellus I. Cap. I. & II. Anno circiter 4. Jo-
sia, pro Phraorte Medo, Ninum obsidente.*

Cap. I. v. 2. Μελεδωνός αγωνιστής, και κινδυνεύων
υπάρχων, κινδυνεύων υπάρχων και πλέος καύμα-
τος, κινδυνεύων υπάρχων προς επηρεασμής αυτῆ,
και συρράττων αυτός τοῖς απεχθέσι αυτῆ. *Impe-
rans* (deus, qui Israelitici regni nuper deleti
idololatriam & scelera graviter ultus per Assy-
rios, multis annis, pro suo judicio, & summo in
Israelem imperio) *est certator* (bella contra Israë-
lem per assyrios diu gessit, donec per Assyrium
universum israëlem exstingueret.) & *dimicans*
est, deus. (pugnavit cum israële, assyriorum
armis.) *Dimicat* (dimicavit) *deus plenus ira*
(Assyriis usus.) *Dimicat deus cum inimicis su-
is,* (israële, qui prophetarum ore, per idola
sua hostis dei fuerat, Assyrii in Samariæ &
regni exitium missis.) & *confligit* (confligit, As-
syriorum armis) *cum hostibus suis,* (cum israële.
Justo dei judicio israëlis exitium per assyrios.)

v. 3. Υπάρχων μακρός πνεύμασι (μακρόθυμος)
και δόλιχος εγκρατεία, αυταρ τῷ αγνίσει εδολως
αγνίσει. υπάρχων, επί βέυθηκος και τροβίλς τρί-
βος αυτῆ, και νέφος κόνης ατσαγάλων αυτῆ. *Deus*
est longanimis (erga idololatræ israëlitas fuit
lentus ad pœnam, per prophetas, Amosum,
Hoseam, aliosque, integro seculo exilium præ-
significans.) & *magnus continentia,* (qui se diu
continuit, ne israëlem perderet) *sed non absol-*

vit. (differt non intermittit nec aufert pœnam indictam. Tandem israëlem evertit.) *Deus, in turbine & procella* (dira tempestate, imagine belli.) *via ejus*, (fulmina jacet & hostem ciet, qui perdat. Quæ est prima Sardanapali Assyrii expeditio, in Israhælis jugum.) *& nubes* (tempestat aeris, impetus armorum) *est pulvis pedum ejus*, (via dei, per Assyrios Israhælem pefundandi. Vindicat scelera armis.)

V. 4. Κατηγορεῖ τὴν λίμνην, καὶ ἀποξηραίνει αὐτήν, καὶ ὅλα τὰ ῥέεθρα κἀρθεῖ. Ἀμβλύνεται βασι-
νῆτις, ἢ καρυῆλος, ἔχλωριασις λιβάων ἀμβλύνηαι.
Increpat mare (turbinibus mare agitat, & loco velut suo in fluctus excelsos cedere iubet; exemplo belli, quo deus gentes, Assyrios, urget ad perdendum israhælem. Quod est bellum Tiglat Pilesseris in Israhælem,) *& desiccatur illud*, (ut ingenti impetu ex littore suo recedat, fluctibus accumulatis, Assyrii ex Assyriæ fundo in Israhælem ad inundandum hoc regnum jactis. Ex finibus Assyriæ in israhælis regnum maris inundatio.) *& omnia* (omnis generis) *fluenta arefacit*, (ventivehementia undas ex uno littore in alterum jactans. Par aeris & belli tempestatas, in motum & cladem omnium. Israhælem quassavit deus impetuofissimis turbinibus Tiglat Pilesseris.) *Languet Basanitis*, (montes Batanææ trans jordanem per sylvas ventis quassati. Tiglat Pilesser Batanæam, cum ceteris trans Jordanem terris, subjugavit, & in exilium traxit.) *& Carmelus*: (mons longus in Galilæa superiori. Tiglat Pilesser Galilæam supe-

periozem redegit in provinciam, sui jugi, populo exule.) *Et viror Libani languet.* (sylvæ turbine concussis. Tiglat Pileffer omnes israhælis terras ad Libanum & circa fontes jordanis subegit, tota etiam Aramæa, quæ quondam Israhælis, sibi vindicata.)

v. 5. ὄρη ταρασσονται μετ' ἐκείνον, καὶ οἱ πάγοι ἑαυτὰς μοχλεύουσι. καὶ αἰθύσεται ἡ χεῖρος ἔμπροσθεν αὐτῆ, καὶ πληθος, καὶ ὄλοι ἐπικαταδεζόμενοι ἐπ' αὐτῇ. Montes concutiuntur propter illum, (deo tempestate & fulminibus in montes ruente, pro belli Assyriaci effigie, in Salmanassare, qui arces in montibus israhælis ipsamque Samariam invasit,) & scopuli commovent se ipsos, (acsi in tempestatis vehementia tremere. Urbes israhælis in collibus & scopulis per Salmanassarem dei nutu obsessæ & expugnata.) *Et conflagrat terra coram illo* (fulminum jactu, & Salmanassarum per israhæliarum urbes igne.) & multitudo (oppida) & quicunque degunt in illa (sentiunt damna fulminum, & Israhæl incendio-rum Salmanassarum.)

v. 6. Ἐμπάλιν νεμέσιος αὐτῆ τίς μὲν διαμένει; καὶ τίς μὲν ἀνακομιδήσοιτο ὑπ' ὀργῆς πνεύματος αὐτῆ. Κάυματι αὐτῆ τήκεται ὡς τῶ πυρῶ, καὶ αἱ φαγάδες ἀναδάζονται μετ' ἐκείνον. Coram indignatione ejus quis maneat? (in tempestate fulminante, & bello Salmanassarum in Israhæle grassante nulla israhæli spes salutis) & quis perstet sub ira spiritus ejus? (in bellico Salmanassarum, totum israhælem exstinguentis, actu.) *Excandescencia ejus* (fulminibus, Salmanassarum armis)

dissolvitur (terra israelis) *velut igne* (in omnia vicina grassante) & *petra dirumpuntur propter illum*, (in tempestate, Salmanassar vi in omnes urbes ipsumque Samariam, in rudera versam. Hactenus de Israelis exitio per Salmanassarem.)

v. 7. Ἄγαθος ὑπάρχων εἰς ἀσφάλισμα, ἐφ' ἡμέρα στενωχῆρας, καὶ οἶδε προσδοκῶντας αὐτὸν. *Bonus deus, ad munimentum, die angustiae, & novit confidentes illi.* (In tam multis & longis Assyriorum in Israëlem bellis, in ipso denique israelis excidio, servatus divina gratia juda, ipseque Hiskias, religiositate sua.)

v. 8. Ἐπειτα, ἐπὶ καταποντισμῷ ὑπερβάνοντι ἐξολόθρευσιν πρᾶξαι τῷ χωρῆματι αὐτῆς. Αὐτὰρ, τὰς ἀπεχθεῖς αὐτῆ ἔτραπε σκότος. *Deinde* (Israele per Assyrios deleto, Juda adhuc salvo) *inundatione exsuperante* (exercitibus numerosissimis, instar diluvii) *exitium* (regni Judaici panolethriam, exemplo Israëlitici) *fecisset* (Assyrius, Sancherib) *loco illius.* (metropoli judæ, hierosolymis, pro suo voto & scopo, uti Salmanassar deleverat Samariam,) *Sed inimicos ejus* (Sancheribum cum innumera militum turma, judam premente,) *insequebatur caligo.* (calamitas extrema, quando Sancherib per ægyptios & æthiopes ad perniciem tractus, ut mox occumberet in sinu judææ.)

v. 9. Τί μὲν ἐπελογίσασθε πρὸς ὑπάρχοντα, ἐξολόθρευσιν αὐτὸς πρᾶξοι; ἐδόλωσ ἐκόμισα βήματι δευτέρῳ στενωχῆρα. *Quid cogitabatis* (Assyrii, Sancherib) *contra deum* (religiosum judam, Hiskiam,)

kiam,) *Exitium ille faciat?* (Hierosolymam & regnum evertat?) *Non venit secunda vice angustia,* (Sancherib mox casus, non rediit ad excidium judæ.)

V. 10. *Κάν καθότι παλιῆροι συμπλεκείς, καὶ κατὰ τὴν βασιάν αὐτῶν σοικαζόμενοι, (σιφροὶ) κατανελώθησαν καθότι σπαιριφος ξηρός ἐμπλέως.* *Quamvis* (Assyrii cum Sancheribo) *velut paliuri* (veprium spinæ) *implexi,* (quibus similes exercitus Sancheribi) *U pro structura illorum* (in sepibus) *condensati: consumebantur* (maximi illi exercitus Sancheribi, per Tearconem seu Tirhaca, athiopum regem, qui cum exercitu ex ægypto in Palestinam advolavit; quem cum non metueret Sancherib quamvis advenire sciret, nocte tamen ex improiis castra Sancheribi securi aggressus, universum exercitum fudit Tearcon.) *ut stipula arida* (cum Tearcon illos cæderet subito, una nocte) *plene* (ut totus Sancheribi exercitus profus Tearconis manu periret, Sancheribo cum paucis elapso & in Assyriam fugiente.)

V. 11. *Μετὰ σὺ ἐξείσατο κατασνευαζόμενος πρὸς ὑπάρχοντα πονηρὸν (χέρον) ἐξετασῆς διάβολος.* *Ex te* (Assyria, Nino) *exibat* (post Hiskiam, sub Manasse, Assarhaddon,) *moliens contra deum* (judaicum regnum) *malum,* (novum exitium) *consultor inimicus.* (quando cum valida iterum manu judæam invasit, hierosolymam obsedit, regem manassem sibi dedi poposcit, in vincula conjiciendum.)

V. 12. *Εἶκα μαρτυρεῖ ὑπάρχων, εἰάν πλήσμοι,*

C 5

πα-

πάνυ γε λαύροι. πάνυ γε ἀπέξηθησαν, καὶ ὑπερέθη.
*Sic dicit deus: Si integri fuissent (judæi, absque
 idolis, sub Manasse, qui idolorum cultor) o-
 mnino amplissimi, (judæi suo regno evasissent.)
 Omnino tonsi sunt (per Asarhaddonem, judæa
 expilata) & pervasit (Assyrius, Asarhaddon,
 Manasse ipso capto, & in vincula coniecto.)
 ἐπεὶ ἐταπεινώσα σε, εἰδὼς ταπεινώσω σε ἔτι. Post-
 quam humiliavi te, (Judam, per Sancheribum
 & Asarhaddonem) non humiliabo te amplius,
 (per Assyrios, nec per Chinaladanum, præsen-
 tem Assyriorum regem, qui in judam nun-
 quam venturus, ob proximam Nini & regni
 assyriaci cladem per Medos, Phraortem & Cy-
 axarem, tunc vivos, & obsidionem Nini pa-
 rantes.)*

v. 13. Ἄρτι τε συντρήψω μάθλην αὐτῶ, μὴ εἶναι
 ὑπὲρ σε, καὶ σείρας σε κατατεμῶ. *Jam etiam
 (a bello Medorum in Ninum) frangam habenas
 ejus, (jugum assyriacum in judæos, per Phra-
 ortem & filium ejus Cyaxarem.) & vincula tua
 (ab Assyriis judæ injecta, quæ ferret hætenus
 & Josias, tributum assyriis pendere jussus.)
 dissecabo, (Medis Ninum expugnantibus, &
 Assyriacum regnum dissolventibus.)*

v. 14. Πάνυ προσάσσει ὑπὲρ σε ὑπάρχων· εἰδὼ-
 λως σπαρήσεται μετ' ὀνομασματος σε ἔτι. ἐν ὀ-
 ματος λογίων σε ἐκπαρθήσω πλάσμα καὶ σήνω-
 μα, θηματίσω ὄρυγην σε, ἥκειν ὀλιγορήθης. *Omnino præcipit de te (Assyrio, Chinaladano) deus:
 Non feretur ex nomine tuo amplius, (nulli in re-
 gno Assyriaco ejus hæredes.) Ex domo numinis
 tui*

tui perdam simulacrum (idola) & adiculam, (in qua idola locata) Ponam sepulcrum tuum. (illa idolorum rudera, quibus obruatur) Certe vilis es (Chinaladane, alludendo ad nomen ejus.)

Cap. II. v. 1. *maji die 24. veneris. Ἡνὶ ὑπὲρ τῶν ὀρεῶν ἀσραγάλοι περσβευοντος, Φημίζοντος γαληνισμόν. ἑορταζε ἰσδα ἑορτάς σε, συμπλήρωσον ἀντίδωρα σε, ὅτι εἰδὼς ἐπισήσει ἐτι πορεύεσθαι ἐπὶ σε διάβολος. ὄλος αὐτὸς ἐξεπορθήθη. Ecce (animus erigit Judæ & Josiæ in spem Nini expugnandæ per Phraortem medum,) in montibus (judææ, hierosolymis, in superiori & inferiori urbe) pedes nunciantis, (nunciorum ex Media & Assyria advolantium, pro obsidione Nini significanda) prædicantis pacem: (qui prosperitatem desideratam, jugi in judæos assyriaci finem, nuncient Phraortis ope, qui Assyriacum imperium everfurus, ut Judæa fit salva, sine omni metu Assyrii.) Celebra Juda ferias tuas, imple vota tua (sacrificia promissa præstanda, salute Judææ parta, Nini proxima clade.) Quia non perget amplius venire adversus te (Nino expugnata, proxima spe) adversarius, (Assyrius, Chinaladanus.) Totus ille (Assyrius, Nino mox deleta) excisus (regno Assyriaco brevi extinguendo.*

v. 2. *Μολὴ διασκοπέζων εἰς πρόσωπον σε, τῶν περιλαυρῶν περιλαυρώματι, σκοπεῖν τρέβον, ἰχυρῶν σφονδύλες, ἀκμάζειν κρατεὶ μάλισα. Venit dissipator (Phraortes Medus in obsidione Nini jam jam occupandus) in conspectum tuum (Nini, pro obsidione,) circumvallando vallo, (circa Ninum)*

num) *ſpectando viam* (explorando aditum) *firmando lumbos*, (armis accinctis) *intendendo robur* quam maxime (pro Phraortis potentia.)

V. 3. Ἦκεν, ἀντιſεφει ὑπάρχων καὶ ὑπερχῆν Ἰακώβ, καὶ ὑπερχῆν Ἰſραὴλ. Certe, *repedit deus* (Aſſyrio, Nino) *juxta excellentiam Jacobi*, *juxta excellentiam Iſraëlis* (pro veteri iſraëlis gloria, & de hoſtibus victoria.) *ὅτι ἀπενέωσαν αὐτὸς ἀποκενῶντες, ἢ ὀράμους αὐτῶν κατέſκαψαν.* Quia *evacuavunt* (Aſſyrii,) *illos*, (judæos) *ὅſ palmites eorum* (vineas, urbes) *perdiderunt*, (Sancherib & Aſarhaddon.

V. 4. Κυνὴ ἐπιηρατέων αὐτῶ ἐρυθραινομένη, ἀγεσενες λόχος μεμιλιτομένοι, ἐπὶ πυρσῶ πετάλων ὀδιφεις, ἐφ' ἡμέρα τεκτάνειν αὐτὸν, καὶ αἱ εὐφονγες λαμπρύνουσι. *Galea* (Aſſyriorum obſeſſorum) *robuſtorum ejus* (militum chinaladani, pro armaturæ ſplendore) *rubra*. (ænea, uti Cyri deinceps aurea. *Milites chinaladani armati ære*) *Viri exercitus* (veſtibus, palliis,) *miniati*, (minio tincti.) *In igne laminarum* (bractearum, dum ignita, candentes, ferreæ bracteæ) *currus*, (in curribus militaribus, maxime circa rotas, & in curruum falcatorum falcibus, ferrum) *dum fabricant illum* (currum, currus, dum fabri ferro currus muniunt) *ὅſ vertebra* (cardines ferrei in curribus, in rotis, apſes) *fulgent* (polito ferro.)

V. 5. Ἐπὶ ταῖς διεξόδοις περιελίττονται ὀδιφεις, εὐφονγες ἐπὶ τοῖς ἐρυχώροις. ὀράματα αὐτῶν ὡς οἱ λαμπτήρες, ὡς οἱ κεραινοὶ, οἱ πυρρῖζουσι. *In plateis* (Nini) *rapide circumaguntur curruum quisque* (in caſtra ducendi.) *Saliunt in foris*, (vicis pu-

publicis) *Aspectus eorum* (præ ferro polito) *sunt*
tanquam faces, ut fulmina quæ ignem referunt.

v. 6. Αναγνωρίζει Φαίδεες αὐτῶ, καταλοχίζον-
 ται ἐπὶ καταλοχία αὐτῶν. ὁρμῶσιν εἰς ὄχιωμα
 αὐτῆς καὶ ἰκάνεται ὁ σπέπων. *Recenset* (Chinala-
 nus) *illustres suos, (viros magnos, belli duces.)*
Decuriantur per turmam suam. (per ordines, co-
 hortet.) *Festinant in murum ejus, (Nini) ὃ πα-*
ratus est protegens, (pro defensione urbis. Ap-
paratus ille bellicus Chinaladani, ut quondam
Sardanapali, Arbace Ninum obsidente; Fru-
straneo nihilominus Sardanapali studio, Arba-
ce victore.)

v. 7. Θυρίδες τῶν πείθεων ἀναπτύσσονται, καὶ ἡ
 βασιλικὴ ἀναμοχλεύεται. *Portæ fluentorum aperi-*
untur, (exemplo pristinae obfidionis Arbacis;
nunc simile quod fatum expectandum, præ fa-
cili urbis expugnatione. Tunc, cum Arbaces &
Belesus diu frustra de Nino expugnanda la-
borassent, præter opinionem, ex imbrium co-
pia Tigris crescens muros Nini adeo convul-
sit, ut sponte magna pars collaberetur, aditu
in urbem sic Arbaci facta,) ὃ basilica (regia cu-
ria & sedes augusta) submovetur. (quondam im-
mani Sardanapali terrore tota assyriaca curia,
ex Arbace in urbem irruente, commota : ita
& simili quadam expugnatione per Phraortem
aut Cyaxarem Chinaladani sedes quassanda.

v. 8. Εὐνῆχος, παλλακὴ, ὀλοκαυτῆται, ἢ διωαὶ
 αὐτῆς σοναχίζουσι κατὰ κλαγγὴν ὀνάδων, τύπτει-
 σαι σπλάγχνον αὐτῶν. *Eunuchus, (ex fato Sarda-*
napali, Nino victa, qui cum se victum senti-
 ret

ret, pyram in publico loco exstrui iussit, quorum thesauros suos deportavit, tum enunchos suos, præcipuos ministros, & pellices suas, eo devehî curavit, seque dein pyræ simul imposuit, ut cremarentur omnes. Hæc veteris expeditionis facies, pro idea novæ similis expugnationis per Phraortem aut Cyaxarem. Eunuchi tunc regii ad rogam.) *pellex*, (pellices regiar, illustres feminae, simul in pyram locata a Sardanapalo, ad earum cineres,) *crematur* (cremabatur quondam in Sardanapali rogo, instar holocausti.) *Et ancilla* (ministrae nobiles) *illius* (pellicis regiar cujuscunque) *gemunt* (gemebant in veteri illo Sardanapali teatro) *pro gemitu columbarum, tundentes pectora sua*, (in vehementi luctu.)

v. 9. Καὶ Νίνος ὡς κολυμβήθρα ναμάτων, πλημύρα αὐτῆ. ἐκείνοι δὲ ὑπονοσῶντες, διαμένετε, διαμένετε, ἔμεινεν συννέουον. *Et Ninus* (tunc, ita & nunc) *ut piscina aquarum*, (Arbace cum milite urbem inundante perlacunas illas ingresso) *inundatio illa*. (erat, erit, expugnatio per medos.) *Dum illi fugiunt* (miles præfidarius, aliis fugam refrenaturis clamantibus:) *Manete, manete*. (state, state) *nemo respicit*. (omnes in fuga.)

v. 10. Ἀρπάξετε ἀργυρον, ἀρπάξετε χρυσόν, καὶ ἀνευ ἔχρατιᾶς τὴν ἰκανότητα, τῷ ἀποκαθίρειν, μὴ εἶναι τηλικούδιν ὄπλον ἐπιθυμήσιος. *Diripite argentum*, (Nini expugnata) *diripite aurum & infinitum apparatus*, everrendo, *ne ulla superstiti superlex desiderabilis*.

V. II. Ἀπόκενον, καὶ ἀπακτον, καὶ ἀπηλαγμέ-
νον. καὶ σπλαγχνον μαλασσόμενον, καὶ Φοβη πα-
ραλληλίων, καὶ χάλασις ἐφ' ὄλοσ (Φονδύλοισι, καὶ
ἐνωπια ὄλων καὶ πάντων ἐκείνων ὑπερ- γασσι εὐπρέ-
πειαν. *Vacuum*, (ubique, direptis omnibus) &
abactum, & *ablatum* ! & *laxatio* (nervorum) in
omnium lumbis. *Et facies quorumcunque illorum*
subtrahunt serenitatem (omnes tristes, rugis ple-
ni, sine ullo oris & frontis decore.)

V. 12. Πᾶ ἂν ἐννῆ θῆρων, καὶ ἀντρον ὅπρ τῶσ ὀ-
βριγαλοῖσ; ὡσ ἀρα κελευθεῖσι θῆρ λέων ὁμοσί, κό-
ρος θῆρός, καὶ ἔθῆν τις ἐκταραττων. *Ubi est lu-*
strum (cubile) *leonum*? (ubi Ninus, ab expu-
gnatione, per Phraortem & Cyaxarem; Nini
potentia prostrata, assyriaco regno everso.
Cum antea Assyrii leonum instar per orien-
tem grassarentur, Nino leonum tantorum lu-
stro.) *Antrum ubi pro catulis*? (Nini fedes hæ-
reditaria regum assyriacorum, longa successio-
ne. Jam nec Ninus, nec catuli.) *Quonsum va-*
dit fera, leo, (seniores in Assyria reges) *juve-*
nis leonis, (illuc & successores Assyrii hætenus.)
& *nemo exterrens*. (regno assyriaco diuturno.)

V. 13. Θῆρ δρυπτοι διάπερ κόρων αὐτῶ, καὶ ἀγ-
χονᾶ τῶσ λεαιναῖσ αὐτῶ, καὶ ἐμπληροῖ θῆρνεματι
χηραμῶσ αὐτῶ καὶ ἐνας αὐτῶ δρυφῆ; *Leo* (Assy-
rius, longo rerum priorum ordine) *laniet* (re-
giones, imprimis Israël's & Judæ occupet &
diripiat, more suo fueto,) *pro juvenculis suis*
(pro hæredibus suis) & *suffocet pro leonis suis*,
& *impleat rapto* (ex Israël'e quoque ex Juda)
lustra sua, & *latibula sua rapina*? (cum Assyri-

uis

us hoc fecerit hæctenus, nunc eorum terminus.

v. 14. Ἡὺ ἐγὼνὴ πρὸς σε, ὑπόμνημα ὑπάρχοντος σεβαστῆ, καὶ ἐμπρήσω ἐπὶ τὴν κόπνισιν δίφρον αὐτῆς, καὶ ὄβριμάλῃς σε καταναλώσει ἄσπῃ. *Ecce ego (deus, jam) contra te, (Assyrium, Nini, per Phraortem) dictum dei augusti. Et incendam (per medos) currum tuum (omnem tot fere seculis usurpatum apparatus bellicum,) & catulos tuos consumet ferrum. (hæredibus regis Assyrii per Phraortem extinctis) καὶ ἐκπορεύσῃ μετὰ χέρσῃς θήρευμα σε, καὶ ἔδολος συλληφθήσεται ἐπὶ κέλαδος μυλικῶν σε. Et perdam ex terra (Assyria, ejus regno,) raptum tuum, (qui regiones alienas expilarat, Israëlẽm quoque & Judam) & non audietur amplius strepitus molarium tuorum (quando, ut leo, antea molaribus suis dentibus ossa prædæ fregerat, cum fragore, quando regna aliena exhauserat. Quorum omnium cum Nino finis, Phraorte vel Cyaxare victore.*

Libellus II. Cap. III. (a feriis publicis maji d. 27. lunæ) die 28. martis. In necem Phraortis in obsidione Nini & in cladem Cyaxaris per Scythas in continuata obsidione Nini anno septimo Josta, cum novo presagio, Nini per Cyaxarem Phraortis filium omnino tandem evertenda.

Cap. III. v. 1. Οὐαὶ ἀγορᾷ αἱματηρῶν! ὅλη αὐτὴ κατασκευασµατος καὶ ἀσπαγῆς ἔμπλεα, ἔδολος μεταστρέφει θήρευμα. *Væ urbi (Nino, quam obfederat superiori anno Phraortes, sed bello ceciderat, Nino salva: quam Cyaxares porro obsidere aggressus erat: cum interea, in media ob-*
fidio-

fidione, Scythæ per caucasum duce Indathyrfo apud Ninum in castra Cyaxaris ruerent, Cyaxaris exercitum funderent, eumque imperio suo exuerent. Quæ clades Cyaxaris æque tristis ac superior Phraortis.) *cadium!* (in Phraorte medo & exercitu ejus per Assyrios fuso, mox & in milite Cyaxaris per Scythas ab Assyrio allectos prostrato. Quod geminum grande Medorum damnum, ut spes omnis videretur evanescere Nini per Cyaxarem evertendæ, qui suo opte imperio per Scythas exutus.) *Tota illa, subdola machinatione* (per tecta cum Scythis fœdera, qui in Cyaxarem in Nini obsidione occupatum per Caucasum advolarunt) *Et rapina est plena* quando Phraortis castra caesa, & Cyaxaris res, regimen, & in suasmet ditiones jus avitum, spoliarunt Scythæ.) *Non desistit rapto.* (Nova machinatur bella post geminam illam de Medis victoriam, & arma in judæam ipsumque Josiam motura, ex suspitione conspirationis cum Medis: Prout Scythæ dein Josiæ regnum infestarunt.

v. 2. κέλαδος σκυτάλης, καὶ κέλαδος ταράξιος ἀπήνης, καὶ συριγῆς κροτέων, καὶ διφρος σιριγῶν. *Strepitus scutica,* (continuatur apparatus ad militiam equestrem) *Et strepitus commotionis rheda,* (curribus militaribus agitandis.) *Et equus pulsans,* (pro exercitus usu, ad actionem) *Et currus saliens.* (celeri motu ad instans bellum.)

v. 3. κατάφρακτος ἀνελθῶν, καὶ εἰλη ἀεργῆς, καὶ κέρανος ἔγχυς, καὶ περισσεία καθελέντων, καὶ βείδος νεκρῶ, καὶ ἔθνη ἔχατῖα τῶ γούις, καὶ σπανδαλίζονται ἐπὶ τοῖς γούις αὐτῶν. *Catephractus* (miles

D

les

les armatus, toto exercitu) *ascendens*, (equum & currum) & *fulgor gladii* (Assyriaci) & *fulgur hastæ*. (ferro polito nitentis) & *multitudo occisorum*. (in clade Phraortis & Cyaxaris) & *copia cadaverum*, nec finis corporum, (caesorum) *impingunt in corpora ipsorum* (stratorum.)

V. 4. Μετὰ περισσεύας ἀναιχοντιῶν τῆς ἀναιχύτης, ἀγαθῆς χάριτι, πλέξας βασκανιῶν, τῆς ἀγοραζέσης γονὰς ταῖς ἀναιχοντιαῖς αὐτῆς, ἢ συγγενείας ταῖς βασκανίαις αὐτῆς. Propter multitudinem *invirecundiæ invirecundiæ*, (Nini, quæ similis astutissimo scorto ad fascinandum & allicendum amasios. Comparatio Nini cum voluptuosa femina, respicit Sardanapali curiam, quæ libidine plenissima, ipso Sardanapalo mulieroso. Scopus autem est, effigiare fœdus Chinaladani cum Scythis, allectis. Ninus pellexit in fœdus Scythas, splendore assyriaci regni velut illecebris fascinosus, ut ex europa advolarent, prætextu quærendorum Cimmeriorum fugitivorum.) *bonæ gratiæ*, (blanditiæ, pollicitationibus, ad persuadendum aptis, quæ placerent Scythis,) *plenæ fascinationibus*, (Nino ad populos quoscunque sibi conciliandos composita, more falacis femina) *quæ comparat* (& velut emptione acquirit, voluptate fœderis exposita,) *gentes* (quæ tunc erant Scythæ europæi, rege Idanthyrso,) *illecebris suis*, & *familias* (nationes, quæ tunc europææ,) *fascinis suis*. (Omnia assyriaci fœderis cum Scythis simulacra.

V. 5. Ἡνὶ ἐγώνῃ πρὸς σε, ὑπόμνημα ὑπάρχοντος σεβασῆ. καὶ ἀποκαλυψά σολίδας σε εἰς πρόσω-

πόθεν ἐκαζήσω παρανοήσοντας σε ; *Et fiet, qui-
cunque viderit te, (Ninum everfam, ut scor-
tum profittutum) recedet a te, (Nino desolata,
ut a foeda femina publico supplicio dehone-
stata) Et dicet : Vastata est Ninus (jacet in pul-
vere) quis lagubre carmen canet de illa? (Nino de-
leta,) unde vocabo consolantes te ? (non restitu-
enda Ninus.)*

v. 8. Ἐι ἐνθνήσεις μάλλον ἢ Μώμεμφις, ἡ κα-
θεζομένη ἐπὶ ταῖς διόρυξιν, νάματα πέριξ αὐτῆς, ὡς
ἀρα κύκλωμα ποταμός. Μετὰ ποταμῷ ὀχυρώμα
αὐτῆς. *Num melior sis (Nine, expugnatione
delenda) quam Monemphis? (urbs ægypti, ad
alveum Nili Canopicum, ad occasum, quam
Pfammetichus, ægypti rex, nuper, ante 30.
circiter annos, tempore Manassis, in bello cum
ceteris ægypti regibus, obsederat, expugna-
verat & deleverat. Qui Pfammetichus Josia
& Nachumi tempore adhuc magna eminuit
potentia. Momemphis situm dedit Strabo,
lib. 17. f. 803. Expugnationem ejus memora-
vit Herodolus, l. 2. c. 151. f. 149. Idem egit Dio-
dorus siculus l. 1. f. 60. Ninus per Medos e-
vertenda, uti nuper Momemphis in ægypto
per Pfammetichum everfa.) quæ (Momem-
phis) sedit ad fossas, (de quibus apud Momem-
phin multis fossis Strabo, quæ in lacum Ma-
raotin se exonerent.) Aquæ circa illam, (Mo-
memphin, ut ad Ninum, ibi Nilus, hic Tigris.)
Siquidem murorum ambitus (propugnaculum ur-
bis) erat fluvius. (Nilus, qui tegit Momemphin,
ut Tigris Ninum.) A fluvio (Nilo) murus ejus,
(Mo-*

(Momemphis, uti Tigris Nino pro muni-
mento.)

v. 9. Φακκῦση, Μένδης, καὶ Βᾶσιρις, καὶ κάνω-
βος, Βᾶτος, καὶ πηλεσιῶται, ἦσαν ἐπὶ τῇ χραίσμῃ
σφ. Phaccusa, (urbs ad canalem Nili Bubasticum,
cui nomen aliud in scriptura ΨI , unde ori-
undi Hycfi, Phacusenses, celebres.) Mendes,
(urbs ægypti in prærupto loco, ad alveum Ni-
li Busiriticum) Ψ Busiris (antiqua ægypti urbs
in præfectura Busirítica) Ψ Canopus, (antiquis-
sima urbs, ad ostium Nili Canopicum, ad occa-
sum,) Butus, (in præfectura Phtenote metropolis)
 Ψ Pelusiotæ, (ad ostium Nili Pelusiaticum) fuerunt
auxilio tibi (momemphi, in bello communi con-
tra Psammetichum, & Psammetichi contra om-
nes. In tantis auxiliis expugnata tamen Mo-
memphis, ita & Ninus expugnanda, quamvis
& gentes Scythicæ jam præsidio Nino.)

v. 10. Ἄμα αὐτὴ εἰς τὴν ἀρχμαλωσίαν ἐκελεύθει-
σε, τῇ ἀποικισίᾳ. Ὅμως ὀλιγοὶ αὐτῆς κατηήρασ-
σοντο ἐπ' ἀρίστων ὄλων τῶν διεξόδων. καὶ ὑπὲρ ἐνδό-
ξων αὐτῆς ἐτίναξαν κληῖρον, καὶ ὅλοι μεγαλείοι αὐ-
τῆς ἐπετρατήθησαν τοῖς ὀχέσω. Etiam illa (Mo-
memphis) in exilium abiit, (Psammeticho victo-
re) deportatione. Etiam infantes eorum allisi sunt in
præcipuis omnibus plateis. Et super honoratos ejus
(cives Momemphiticos) jecerunt sortem (venden-
do) Et omnes magnates ejus coerciti sunt in vinculis.
(Hæc fata Momemphis, quibus paria futura Ni-
ni; ut Cyaxarem oblique comparet cum Psam-
meticho.)

v. 11. Ἄμα τὴν ἀκράτιζε, ἴδι ημελημένη. Ἄμα
D 3 τὴν

τὴν ἐπαζήωσον ἀσφάλισμα μετ' ἀπεχθεία. *Etiam tu* (Ninus præfens, sub Chinaladano, uti quondam Ninus sub Sardanapalo, post multas de Arbace victorias,) *inebriare*, (secura, voluptati & otio indulgens, more Sardanapali. Quæ est exprobratio præsentis securitatis, Phraorte cæso, & Cyaxare per Scythas pulso. Jam secuta Ninus, ut quondam) *esto neglecta*, uti sub Sardanapalo, Arbace aliquoties fuso, Nini nulla cura, donec præter spem Arbaces rediret. *Etiam tu quære munitionem*, (ut antehac Sardanapali exercitu per Medos & Bactrianos fuso, ille præceps fugit ad urbem, ut intra mœnia se contineret ac defenderet.) *contra hostem* (uti ille contra Arbacem, ita hic Cyaxarem.)

v. 12. Ὅλα σαυρώματα σε ὄλυνθοι μετὰ προῶ-
κάρπων, ἐὰν κινῶνται, τότε βάλλονται ὑπὲρ σοῦα-
τος τρώγοντος. *Omnia munimenta tua* (Nini) *ficus sunt* (instar ficuum erunt) *cum præmaturis fructibus*; *si moveantur, mox cadunt in os comedentis* (ita Ninus mox cedit Cyaxari.)

v. 13. Ἦνὶ δῆμος σε γυναῖκες ἐπὶ χορδέυματος σε;
τοῖς ἀπεχθείσι σε τῷ διαπτυγῆναι διαπτυγήσου-
ται θυρίδες χέρες σε. Καταναλώσει πυρσὸν βλή-
θρα σε. *Ecce populus tuus* (Nini) *feminae sunt*, (uti luxuriosa Sardanapali curia) *in medio tui*. (imbecilles illi contra Medos.) *Hostibus tuis* (medis) *sunt aperta porta terra tue* (Cyaxares penetrabit) *Consumet ignis vestes tuas* (portas Nini.)

v. 14. Νάματα σαυρώματος ἐπίσπαι σοι, ἰσχύ-
ρωσον σαυρώματα σε, ἐμβηθὶ ἐπὶ τέλμα, δρόμασ-
σε ἐπὶ τῷ κερῶμα, συνισχύρισον πλυνθεῖον. *Robora*

mu-

*munimenta tua, intra in argillam, calca terram figli-
nam, confirma officinam lateritiam.*

V. 15. Ἐνθαμὲν γῆς κατα αλωσει σε πυρσὸν, ἐκ-
πορθήσει σε ἀρπη. καταναλώσει σε ὡς ὁ ἥπιολος.
τῶ καταβρώσκηθαι καθάπερ τῷ ἥπιόλω, κατα-
βρώσκησ καθότι πάργωπι. *Ibi (intra urbis muni-
tiones novas tentandas) consumet te ignis (Cy-
axaris) Exscindet te ferrum. Consumet te ignis
& ferrum ut papilio. (qui sylvas depascit) Dum
depasceris papilione (Nine) depascere ceu locustā.*

V. 16. Ἐπερίσσευσας Φιλοχρημονας σε, μαλλον
ἢ ἀνγὰς τῶν μεταρτίων. ἥπιολος ἐκπεταζεται καὶ
ἀναπέτεται. *Multiplicasti negotiatores tuos, plus
quam stellas caeli; papilio se diffundit & auolat.
(opes Ninievanescunt, Medis diripientibus.)*

V. 17. Σημάντορες σε, καθότι ὁ πάργωψ,
καὶ πευτάνεις σε καθότι κάραβος καράβων, οἱ
κατανέονται (κατανάιησι) ἐπὶ τοῖς Φρακτοῖς, ἡ-
μέρα κρύβε. Ἀκάμας ἐξάιρεται, καὶ ἀναδύεται,
καὶ εὐδολως διδήλωται χωρημα αὐτῶ, ὅπως ἀν ἐκεί-
νοι. *Præfetti tui (Nini ut locusta, (præ nu-
mero, & subito discessu) gubernatores tui ut sca-
rabæus numerosus (pro opum cura & repentino
abitu.) Qui (locustæ & scarabæi) degunt in
sepibus die frigido. (in tranquillitate Nini publi-
ca illi magnates securi sedent.) Sol oritur (bel-
lum impendet,) statim discedit (scarabæus, ne-
que cognoscitur locus ejus (scarabæi,) ubi fuerint
(Quod futurum Nini fatum.)*

V. 18. Ἰπνῶσι (κοιμῶσι) προβατεῖς σε, ὡ ἀρχαν
Ἀσσυρίας! σιηνῶσι Φαιδεοὶ σε. Διεισκορπίθησαν
δῆμὸς σε ὑπὲρ τῶν ὄρων, καὶ εὐδάνπω ἐπισυναγωγήν.

Dormi-

Dormiunt pastores tui, (securi Assyrii) o rex Assyria! (Chinaladane) in tabernaculis degunt magnifici viri tui, (otiosi. Tamquam otiosi obruentur) Dissipati sunt (dissipandi, Cyaxaris armis,) populus tuus (exercitus Assyriaci) in montibus (in fuga) & nemo qui congreget (palantes.

v. 19. ἔθην ὑγίεια τῇ συντριβῇ σε. ἐκλυθεῖσα ἡ πληγὴ σε. ὅλοι αἰσθανόμενοι Φημισμα σε, κερτῶσι γυάλα ὑπὲρ σε. ὅτι ὑπὲρ τίνος μὲν ἐδόλωσ διεπορευετο πονηρία σε πάμπποτε; *Non est medela contritioni tuæ (vulneri Nini & chinaladani, jacebit Ninus, nec surget.) dissoluta (extrema ac desperata, ægerrima, incurabilis) est plaga tua. Nini per Cyaxarem, omnes audientes famam de te (populi exteri, ipsique judæi,) plaudunt manu super te (præ gaudio.) Nam super quem non transiit malitia tua semper? (Arma Assyriorum universo orienti tremenda, israëli quoque & Judæ exitiosa, funestissimis bellis, & intolerabili jugo.)*

Suffecerint tantisper Micha & Nachum, hebraico-græco ore, pro luce ex græcia in Palæstinam. Judicio usi, ac posteri pervidebunt ac intelligent, divino quodam munere hanc ætatem beari, pro obscuriusculo hebraico stilo clarius ac plenius cognoscendo. Incrementa artium non damnamus, aut non sapimus. Feremus ergo & hoc seculi nostri beneficium. Damus jam orbi nostro literato duos hos prophetas, documenta dilucida. Par ratio omnium. Non abjicient, sed perpenderit ac emendabunt sagaciores. Nobis satis, planam monstrasse viam. Erunt, qui sequentur, solertiores. Humanitatis hæc studia integerrima supererunt, posteris gavisus. Fin. in acad. jul. a. 1726.

d. 31. maji.

Officium secundum cl. Hallensium philosopho præstitum.

1018

PICA

MICHÆ ET NACHVMI
LIBELLI XX.
HEBRAICO-GRÆCO
ORE

PRO AMPLISSIMO GRÆCÆ
LINGVÆ VSV

IN HEBRAICÆ LINGVÆ INDOLE
AC I

PRO

DE

CL.

HE

Ty

